༄༅། །མཎྜལ། །

mandel

།ས་གཞི་སྤོས་ཀྱིས་བྱུགས་ཤིང་མེ་ཏོག་བཀྲམ།

sashi pukyi jukshing metok tram,

།རི་རབ་གླིང་བཞི་ཉི་ཟླས་བརྒྱན་པ་འདི།

rirab lingshi nyinde gyenpa di,

།སངས་རྒྱས་ཞིང་དུ་དམིགས་ཏེ་དབུལ་བར་བགྱི།

sangye shingdu mikte ulwar gyi,

།འགྲོ་ཀུན་རྣམ་དག་ཞིང་ལ་སྤྱོད་པར་ཤོག ། །

drokun namdak shingla chupar shok.

།ཨི་དཾ་གུ་རུ་རཏྣ་མཎྜ་ལ་ཀཾ་ནིརྱཱ་ཏ་ཡ་མི། །

Idam guru ratna mandalakam niryatayami.

Offering the Mandala

Here is the great Earth,
Filled with the smell of incense,
Covered with a blanket of flowers,

The Great Mountain,
The Four Continents,
Wearing a jewel
Of the Sun, and Moon.

In my mind I make them
The Paradise of a Buddha,
And offer it all to You.

By this deed
May every living being
Experience
The Pure World.

Idam guru ratna mandalakam niryatayami.

༄༅། །སྐྱབས་འགྲོ་སེམས་བསྐྱེད། །

kyabdro semkye

།སངས་རྒྱས་ཆོས་དང་ཚོགས་ཀྱི་མཆོག་རྣམས་ལ།

sangye chudang tsokyi choknam la,

།བྱང་ཆུབ་བར་དུ་བདག་ནི་སྐྱབས་སུ་མཆི།

jangchub bardu dakni kyabsu chi,

།བདག་གིས་སྦྱིན་སོགས་བགྱིས་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱིས།

dakki jinsok gyipay sunam kyi,

།འགྲོ་ལ་ཕན་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་འགྲུབ་པར་ཤོག ། །

drola penchir sangye druppar shok.

Refuge and The Wish

I go for refuge
To the Buddha, Dharma, and Sangha
Until I achieve enlightenment.

By the power
Of the goodness that I do
In giving and the rest,

May I reach Buddhahood
For the sake
Of every living being.

༄༅། །བསྔོ་བ། །

ngowa

།དགེ་བ་འདི་ཡིས་སྐྱེ་བོ་ཀུན།

gewa diyi kyewo kun,

།བསོད་ནམས་ཡེ་ཤེས་ཚོགས་རྫོགས་ཤིང་།

sunam yeshe tsok-dzok shing,

།བསོད་ནམས་ཡེ་ཤེས་ལས་བྱུང་བའི།

sunam yeshe lejung way,

།དམ་པ་སྐུ་གཉིས་འཐོབ་པར་ཤོག །།

dampa kunyi topar shok.

Dedication of the Goodness of a Deed

By the goodness
Of what I have just done
May all beings

Complete the collection
Of merit and wisdom,

And thus gain the two
Ultimate bodies
That merit and wisdom make.

༄༅། །མཆོད་པ། །

chupa

།སྟོན་པ་བླ་མེད་སངས་རྒྱས་རིན་པོ་ཆེ།

tonpa lame sanggye rinpoche,

།སྐྱོབ་པ་བླ་མེད་དམ་ཆོས་རིན་པོ་ཆེ།

kyoppa lame damchu rinpoche,

།འདྲེན་པ་བླ་མེད་དགེ་འདུན་རིན་པོ་ཆེ།

drenpa lame gendun rinpoche,

།སྐྱབས་གནས་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་མཆོད་པ་འབུལ།

kyabne konchok sumla chupa bul.

A Buddhist Grace

I offer this
To the Teacher
Higher than any other,
The precious Buddha.

I offer this
To the protection
Higher than any other,
The precious Dharma.

I offer this
To the guides
Higher than any other,
The precious Sangha.

I offer this
To the places of refuge,
To the Three Jewels,
Rare and supreme.

THE ASIAN CLASSICS
INSTITUTE

The Asian Classics Institute
Course VI: The Diamond-Cutter Sutra
Level One of Middle Way Philosophy (Madhyamika)

Course Syllabus

Selections from the following texts will be read:

The Diamond-Cutter Sutra, spoken by Lord Buddha, 500 BC
Illumination of the True Thought, by Je Tsongkapa (1357-1419)
Overview of the Middle Way, by Master Kedrup Tenpa Dargye (1493-1568) of Sera Mey Tibetan Monastery
Sunlight for the Path to Freedom, a Commentary on the Diamond-Cutter Sutra, by Choney Lama Drakpa Shedrup (1675-1748) of Sera Mey Tibetan Monastery

Reading One
Subject: The commentarial tradition; meaning of the title, and how the sutra was spoken

Reading: Sections I.A to II.B.3:
The Diamond-Cutter Sutra, ff. 215a-216b
Sunlight for the Path, ff. 1b-4b

Reading Two
Subject: Emptiness and the wish for enlightenment

Reading: Sections II.B.4 to II.B.5:
The Diamond-Cutter Sutra, f. 216b
Sunlight for the Path, ff. 4b-7a

Reading Three
Subject: Emptiness and the bodies of a Buddha

Reading: Sections II.B.9 to II.B.12:
The Diamond-Cutter Sutra, ff. 217a-217b
Sunlight for the Path, ff. 8b-9b

Reading Four
Subject: The future of the Buddha's teaching

Reading: Sections II.B.13 to II.B.17:
The Diamond-Cutter Sutra, f. 217b-218b
Sunlight for the Path, ff. 9b-10b

Reading Five
Subject: Emptiness and karma

Reading: Sections II.B.23 to II.B.26:
The Diamond-Cutter Sutra, ff. 219a-219b
Sunlight for the Path, ff. 12b-13a

Reading Six
Subject: The direct perception of emptiness

Reading: *(There is no reading for this class)*

Reading Seven
Subject: Emptiness and the destruction of the mental afflictions

Reading: Sections II.B.31 to II.B.32, II.B.55 to II.B.56:
The Diamond-Cutter Sutra, ff. 220b-221a, 224b
Sunlight for the Path, ff. 14b-16a, 22a

Reading Eight
Subject: Emptiness and paradise; emptiness and purification

Reading: Sections II.B.33 to II.B.36, II.B.71 to II.B.73:
The Diamond-Cutter Sutra, ff. 221a-221b, 226b-227a
Sunlight for the Path, ff. 16a-17a, 25a-25b

Reading Nine:
Subject: Emptiness and the perfection of wisdom; how they prevent the two extremes

Reading: Sections II.B.40 to II.B.42:
The Diamond-Cutter Sutra, ff. 222b-223a
Sunlight for the Path, ff. 17b-18a

Reading Ten

Subject: How empty things still work

Reading: Sections II.B.52 to II.B.53:
The Diamond-Cutter Sutra, ff. 224a-224b
Sunlight for the Path, ff. 21a-21b

Reading Eleven

Subject: The poem of impermanence and emptiness

Reading: Section II.B.129:
The Diamond-Cutter Sutra, f. 235b
Sunlight for the Path, ff. 42a-43a

The Asian Classics Institute
Course VI: The Diamond-Cutter Sutra

Reading One: About the Sutra

The following selections are taken from Sunlight on the Path to Freedom, *written by Choney Lama Drakpa Shedrup (1675-1748) of Sera Mey Tibetan Monastery. The original root text of the sutra by Lord Buddha is included in darker type.*

༄༅། །རྡོར་གཅོད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ཐར་པར་བགྲོད་པའི་ལམ་བཟང་ཟབ་དོན་གསལ་བའི་ཉི་མ་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །

Herein contained is a commentary upon the *Diamond Cutter Sutra* entitled *Sunlight to See the Profound, the Excellent Path to Travel to Freedom.*

༄༅། ༈ །ན་མོ་མཉྫུ་གྷོ་ཥཱ་ཡ།

I bow down to Manjughosha.

།རབ་ཡངས་སྒྲིབ་བྲལ་ཆོས་སྐུའི་མཁའ་ལ་འཕགས།
།སྟོང་ཉིད་ཟབ་མོའི་འབྲུག་སྒྲའི་དཔལ་གྱིས་མཛེས།
།གདུལ་བྱའི་ཞིང་སར་དོན་གཉིས་ཆར་གྱི་རྒྱུན།
།འབེབ་མཛད་ཐུབ་དབང་ཆུ་འཛིན་དབང་པོར་འདུད།

I bow down to the Lord of the Able Ones,
the king of sponge-like clouds
Floating high in the great expanse of the sky,
the dharma body, unobscured,
Stunning in the glory of his thunder,
the sound of emptiness profound,

Sending down to fields of students a stream
of rain—both of the goals.

།བརྟན་པའི་འཁོར་ལོ་དགྲ་བཅོམ་རྣམ་རོལ་གྱིས།

།ཟབ་དོན་འདྲི་ཞིང་ལན་ཀུན་ལྡོན་ལ་མཁས།

།ཉོན་མོངས་མེད་པའི་མཆོག་ཏུ་ལུང་བསྟན་པ།

།འཕགས་པ་རབ་འབྱོར་ཞབས་ལ་གུས་ཕྱག་འཚལ།

I prostrate myself at the feet of Subhuti,
a realized being who is
The Wheel of Solid Earth, a destroyer of the
enemy in disguise,
Masterful in posing the questions
and replies of the profound,
Prophesied to be the supreme of those
who've finished all affliction.

།ཟབ་དོན་འགྲེལ་པར་རྒྱལ་བས་ལུང་བསྟན་པ།

།ཀླུ་སྒྲུབ་འཕགས་པ་ལྷ་དང་ཟླ་བ་གྲགས།

།བློ་བཟང་རྒྱལ་བ་གཉིས་པ་ཡབ་སྲས་སོགས།

།བཤེས་གཉེན་རིམ་པར་བྱོན་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ།

I make obeisance to the spiritual friends
who one by one appeared
To clarify the deepest teaching,
as foretold by the Victors:

Nagarjuna, and Aryadeva,
and Chandrakirti too,
Lobsang the Victor come again—
father and sons—and the rest.

༄། །འདིར་རྡོར་གཅོད་དུ་གྲགས་པ་ཤེར་ཕྱིན་སུམ་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ཇི་ལྟར་འཚམ་པ་

ཞིག་དད་པས་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། གཞུང་འདིས་ནི་བདག་མེད་ཀྱི་དོན་འཆད་པ་གཙོ་བོར་མཛད་ཅིང་ཟློས་ཏེ་གསུངས་པ་མང་བ་དང་། འདི་ལ་རྒྱ་འགྲེལ་གཅིག་ལས་བོད་འགྲེལ་མི་སྣང་བས་ཇི་བཞིན་འཆད་དཀའ་བར་སྣང་ནའང་རང་བློས་ཇི་ལྟར་ནུས་པ་བཞིན་བཤད་པར་བྱའོ།

Here I will, with great feelings of faith and in keeping with my own capacity, offer a commentary in explanation of the *Perfection of Wisdom in 300 Verses,* more commonly known as the *Diamond-Cutter.* It would seem that this text is rather difficult to comment upon correctly, for a number of reasons. First of all, the work is largely devoted to elucidating the meaning of the absence of a self-nature. Moreover, Lord Buddha repeats himself quite a number of times during the teaching. Finally, there appears to be but a single explanation of the work by the masters of ancient India, and none by a Tibetan at all. Nonetheless, I will undertake a commentary, to the best of my intellectual ability.

།འདི་ལ་གསུམ། སྔོན་འགྲོ །དངོས་གཞི། མཇུག་གི་རིམ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། མཚན་བསྒྱུར་ཞིང་དོན་བཤད་པ། འགྱུར་གྱི་ཕྱག །གླེང་གཞིའོ། །དང་པོ་ནི།

We will proceed in three steps: the preliminaries, the actual body of the text, and the conclusion. The first part here has three sections of its own: a translation of the title, along with an explanation of its significance; the translator's obeisance; and setting the scene. Here is the first.

།།རྒྱ་གར་སྐད་དུ། ཨཱརྱ་བཛྲ་ཙྪེ་ད་ཀཱ་ན་མ་པྲཛྙཱ་པཱ་ར་མི་ཏ་ཧཱ་ཡཱ་ན་སཱུ་ཏྲ། བོད་སྐད་དུ། འཕགས་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་རྡོ་རྗེ་གཅོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ།

In the language of India, this teaching is called the *Arya Vajra Chedaka Nama Prajnya Paramita Mahayana Sutra*. In the language of Tibet, it is called the *Pakpa Sherab Kyi Paroltu Chinpa Dorje Chupa Shejawa Tekpa Chenpoy Do*. [In the English language, it is called *An Exalted Sutra of the Greater Way on the Perfection of Wisdom, entitled "The Diamond-Cutter."*]

རྒྱ་གར་སྐད་དུ། ཨཱརྱ་བཛྲ་ཞེས་སོགས་ཏེ། དེ་བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་ན། ཨཱརྱ་ནི་འཕགས་པ། བཛྲ་ནི་རྡོ་རྗེ། ཚྪེད་ཀཱ་ནི་གཅོད་པ། པྲཛྙཱ་ནི་ཤེས་རབ། པཱ་ར་ནི་ཕ་རོལ་ཏུ། ཨི་ཏ་ནི་ཕྱིན་པ། ནཱ་མ་ནི་ཞེས་བྱ་བ། མ་ཧཱ་ནི་ཆེན་པོ། །ཡཱ་ན་ནི་ཐེག་པ། སཱུ་ཏྲ་ནི་མདོ་ཞེས་པར་འགྱུར་རོ།

The root text here begins with "In the language of India, this text is called the **Arya Vajra..."** The Tibetan equivalents of the words in the title are as follows. **Arya** means **pakpa**, [or **"exalted."**] **Vajra** means **dorje,** [or **"diamond."**] **Chedaka** is **chupa,** [or **"cutter."**] **Prajnya** is **sherab,** [or **"wisdom."**] **Para** is **paroltu,** [or "to the other side,"] while **ita** means **chinpa,** [or "gone," and the two together mean **"perfection."**]

Nama is for **shejawa,** [which means **"entitled."**] **Maha** stands for **chenpo,** [or **"greater."**] **Yana** means **tekpa,** [which is **"way,"** or "vehicle."] **Sutra** translates as **do,** [or **"sutra,"** meaning the teaching of an enlightened being.]

།འདིར་པཱ་ར་མི་ཏ་ཞེས་འབྱུང་བ་ནི། པཱ་ར་དང་ཨི་ཏའི་བར་དུ་རྣམ་དབྱེ་གཉིས་པའི་ཨམ་བྱིན་ནས་ཨ་ཕྱིས་ཏེ་མ་ཨི་ལ་བྱིན་ནས་མཚམས་སྦྱར་བས་མི་ཏར་སོང་བའོ།

How do we get this word **paramita?** The ending **am** is required between the words **para** and **ita,** to represent the second grammar case. In combination the **a** of the **am** drops out, and the resulting **m** is attached to the **ita,** which gives us **mita.**

།འདིའི་མཚན་དོན་བཤད་པ་ནི། བརྒྱ་བྱིན་གྱི་ལག་གི་རྡོ་རྗེ་དེ་ཕྱིའི་དངོས་པོ་གཞན་གྱིས་གཞིག་པར་མི་ནུས་ཤིང་། དེ་རི་བྲག་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་གང་ལ་བསྟན་ཀྱང་ཐལ་བར་བྱེད་ནུས་པ་ལྟར། གཞུང་འདིའི་བརྗོད་བྱ་དོན་གྱི་ཤེར་ཕྱིན་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ལ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱིས་མི་ཚུགས་ཤིང་། དེས་ཉོན་མོངས་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་ཐམས་ཅད་རྩད་ནས་གཅོད་པའི་དོན་ནོ།

Here is the significance of the name. The worldly god named Hundred Gifts, or Indra, wields a diamond bolt, which no physical object in the entire world

can destroy. A mere touch of this bolt though can reduce mountains of stone and other such entities to piles of dust. The subject of this work is the actual perfection of wisdom; that is, the wisdom with which one perceives emptiness. The point of the title is that the antithesis of this wisdom can never affect it in the least; and that the wisdom, on the other hand, cuts from the root everything involved with the mental afflictions, and each and every suffering.

།སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ།

I bow down to all Buddhas and bodhisattvas.

།གཉིས་པ་འགྱུར་ཕྱག་གི་དོན་ནི་སླའོ།

The import of the second point, the translator's obeisance, is self-evident.

།འདི་སྐད་བདག་གིས་ཐོས་པ་དུས་གཅིག་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་མཉན་དུ་ཡོད་པ་ན་རྒྱལ་བུ་རྒྱལ་བྱེད་ཀྱི་ཚལ་མགོན་མེད་ཟས་སྦྱིན་གྱི་ཀུན་དགའ་ར་བ་ན་དགེ་སློང་སྟོང་ཉིས་བརྒྱ་ལྔ་བཅུའི་དགེ་སློང་གི་དགེ་འདུན་ཆེན་པོ་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་རབ་ཏུ་མང་པོ་དང་ཐབས་ཅིག་ཏུ་བཞུགས་ཏེ།

These words once I heard. The Conqueror was residing at Shravasti, in the park of Anatapindada at the gardens of Prince Jetavan. In convocation with him were a great gathering of 1,250 monks who were listeners, as well as an immense number of bodhisattvas who were great beings.

།གསུམ་པ་གླེང་གཞི་ནི། གཞུང་འདི་སྐད་ཅེས་སྡུད་པ་པོ་བདག་གིས་ཐོས་པ་ནི་དུས་གཅིག་གི་ཚེ་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་མཉན་ཡོད་ན་རྒྱལ་བུ་རྒྱལ་བྱེད་ཀྱི་ཚལ་མགོན་མེད་ཟས་སྦྱིན་གྱི་ཀུན་དགའ་ར་བ་ན། དགེ་སློང་གི་དགེ་འདུན་ཆེན་པོ་ཉན་ཐོས་སྟོང་ཉིས་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རབ་ཏུ་མང་པོ་དག་དང་ཐབས་གཅིག་སྟེ་ལྷན་ཅིག་ཏུ་བཞུགས་སོ།

Third is the third preliminary, where the scene is set. The speaker is the person who compiled the **words** of this text, who says **"I heard"** the following. **Once,** meaning at a certain time, **the Conqueror was residing at Shravasti, in**

the park of Anatapindada at the gardens of Prince Jetavan. In convocation with him—that is, together with him**—were a great gathering of 1,250 monks who were listeners, as well as an immense number of bodhisattvas who were great beings.**

།དེ་ཡང་རྒྱ་གར་ན་མཉན་ཡོད་སོགས་གྲོང་ཁྱེར་ཆེན་པོ་དྲུག་ཡོད་པ་ལས། མཉན་ཡོད་འདི་རྒྱལ་པོ་གསལ་རྒྱལ་གྱི་མངའ་འོག་ཏུ་གཏོགས་ཤིང་། དེར་རྒྱལ་བུ་རྒྱལ་བྱེད་ཅེས་བྱ་བའི་སྐྱེད་མོའི་ཚལ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ས་གཞི་བཟང་བ་ཞིག་ཡོད་དོ།

In India there were six great cities, including the one known as "Shravasti." This particular city was located in the domain of King Prasenajita, and contained a particularly excellent site—the exquisite gardens of one known as Prince Jetavan.

།བཅོམ་ལྡན་འདས་སངས་རྒྱས་ནས་ལོ་ཀ་ཤས་སོང་བའི་སྐབས་ཞིག་ན་ཁྱིམ་བདག་མགོན་མེད་ཟས་སྦྱིན་ཞེས་བྱ་བས་བཅོམ་ལྡན་འདས་འཁོར་བཅས་རྒྱུན་དུ་བཞུགས་པའི་གནས་གཙུག་ལག་ཁང་ཆེན་པོ་བཟང་བ་ཞིག་འདེབས་པར་འདོད་ནས། རྒྱལ་བུ་རྒྱལ་བྱེད་ལ་ཚལ་དེ་གང་བའི་གསེར་སྲང་སྟོང་ཕྲག་དུ་མ་བྱིན་ནས་རྒྱལ་བྱེད་ཀྱི་ཚལ་དེ་ཉོས་སོ།

There came a time, several years after the Conqueror attained his enlightenment, when a certain householder by the name of Anatapindada resolved that he would construct a large, wondrous temple where Lord Buddha and his retinue could reside on a regular basis. To this end he approached Prince Jetavan and purchased his gardens by paying him many thousands of gold coins, enough in fact to fill the gardens themselves.

།རྒྱལ་བྱེད་ཀྱིས་ཀྱང་སྒོ་ཁང་ཕྱོགས་ནས་ས་དུམ་བུ་ཞིག་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་ཕུལ་ཏེ། ཚལ་དེར་མགོན་མེད་ཟས་སྦྱིན་གྱིས་ཤཱ་རིའི་བུ་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷ་མིའི་བཟོ་བོས་ཀུན་དགའ་ར་བ་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་ཞིག་བཞེངས་ཏེ་ཟིན་པ་ན་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་རྒྱལ་བྱེད་ཀྱི་བསམ་པ་མཁྱེན་ནས། གཙུག་ལག་ཁང་གི་མིང་ཡང་དེ་བསྟུན་གྱིས་

བཏགས་སོ། །མགོན་མེད་ཟས་སྦྱིན་འདིས་ཆུ་ནང་དང་ས་འོག་ན་ཡོད་པའི་རིན་པོ་ཆེའི་གཏེར་རྣམས་མཐོང་ཞིང་རང་དབང་ལྡངས་ནས་ལོངས་སྤྱོད་ནུས་པ་སྟོན་པའི་སྦྱིན་བདག་གི་ཆེད་དུ་བསམ་བཞིན་དུ་སྐྱེ་བ་བཟུང་བའི་སྐྱེས་ཆེན་དམ་པ་ཞིག་གོ།

Jetavan as well offered to the Conqueror a parcel of land that had been part of the quarters for the caretakers of the property. In these gardens Anatapindada, availing himself of the abilities of Shariputra, directed artisans from the lands of both gods and men to construct an extraordinary park.

When the park was completed, the Conqueror, perceiving that Jetavan wished it, named the main temple after him. Anatapindada, by the way, was a great being who had purposely taken a birth as someone who could act as the Teacher's sponsor. He had the power to see deposits of precious gems and metals deep under water or below the earth itself, and could utilize these riches whenever he wished.

།དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་སྔ་དྲོའི་དུས་ཀྱི་ཚེ་ཤམ་ཐབས་དང་ཆོས་གོས་སྐུ་ལ་གསོལ་ཏེ་ལྷུང་བཟེད་བསྣམས་ནས་མཉན་ཡོད་ཀྱི་གྲོང་ཁྱེར་ཆེན་པོར་བསོད་སྙོམས་ཀྱི་ཕྱིར་ཞུགས་སོ། །དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་མཉན་ཡོད་ཀྱི་གྲོང་ཁྱེར་ཆེན་པོར་བསོད་སྙོམས་ཀྱི་ཕྱིར་གཤེགས་ནས་བསོད་སྙོམས་ཀྱི་ཞལ་ཟས་མཇུག་ཏུ་གསོལ་ཏེ་ཟས་ཀྱི་བྱ་བ་མཛད་ནས་ཟས་ཕྱི་མའི་བསོད་སྙོམས་སྤངས་པས། ལྷུང་བཟེད་དང་ཆོས་གོས་བཞག་ནས་ཞབས་བསིལ་ཏེ་གདན་བཤམས་པ་ལ་སྐྱིལ་མོ་ཀྲུང་བཅས་ནས་སྐུ་དྲང་པོར་བསྲང་སྟེ་དྲན་པ་མངོན་དུ་བཞག་ནས་བཞུགས་སོ།

In the morning then the Conqueror donned his monk's robes and outer shawl, took up his sage's bowl, and entered the great city of Shravasti for requesting his meal. When he had collected the food, he returned from the city and then partook of it. When he had finished eating he put away his bowl and shawl, for he was a person who had given up the later meal. He washed his feet and then seated himself on a cushion that had been set forth for him. He crossed his legs in the full lotus position, straightened his back, and placed his thoughts into a state of contemplation.

དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གདུལ་བྱའི་དོན་དུ་སྔ་དྲོའི་དུས་སུ་ཆོས་གོས་རྣམ་
གསུམ་སྐུ་ལ་གསོལ་ཞིང་ལྷུང་བཟེད་བསྣམས་ནས་མཉན་ཡོད་ཀྱི་གྲོང་ཁྱེར་ཆེན་པོར་
བསོད་སྙོམས་ཀྱི་ཕྱིར་ཏེ་ཆེད་དུ་གཤེགས་སོ། །བསོད་སྙོམས་བླངས་ཏེ་མཇུག་ཏུ་སླར་
བྱོན་ནས་ཞལ་ཟས་གསོལ་བའི་བྱ་བ་མཛད་དོ།

In the morning then the Conqueror—all for the sake of his disciples—**donned** the three parts of a monk's attire, **took up his sage's bowl, and** went to **the great city of Shravasti for requesting,** in order to request, **his meal.** He accepted **his food** and **then, after** coming back, **partook of it.**

།ཟས་ཕྱི་མ་ཕྱི་དྲོའི་བསོད་སྙོམས་ཟ་བ་སྤངས་ནས། ལྷུང་བཟེད་སོགས་བཞག་ནས་
ཞབས་བཀྲུས་ཤིང་བསིལ་ཏེ། གདན་བཤམས་པ་ཉིད་ལ་དཀྱིལ་མོ་ཀྲུང་བཅས་ནས་སྐུ་
དྲང་པོར་སྲང་སྟེ། གཞུང་འདི་སྟོན་པར་འགྱུར་བ་མཁྱེན་པའི་དྲན་པ་མངོན་དུ་བཞག་
ནས་བཞུགས་སོ།

When he had finished eating he put away his bowl and so on, **for he was a person who had given up the later meal;** that is, who would never go to request a meal in the latter part of the day. **He washed his feet,** bathed them, **and then seated himself on a cushion that had been set forth for him. He crossed his legs in the full lotus position,** and **straightened his back.** Then **he placed his thoughts into a state of contemplation,** knowing that he was about to deliver this teaching.

།བཅོམ་ལྡན་འདས་བསོད་སྙོམས་ལ་འབྱོན་པ་ནི། རང་ཉིད་བསོད་སྙོམས་ཀྱི་ཟས་ཟ་
དགོས་པའི་ཆེད་མིན་གྱི། གདུལ་བྱ་ལ་ཚོགས་གསོག་པ་དང་ཆོས་སྟོན་པ་སོགས་ཀྱི་
ཆེད་དུའོ། །སངས་རྒྱས་ལ་ནི་བཀྲེས་སྐོམ་འབྱུང་མི་སྲིད་པར་གསེར་འོད་ལས་བཤད་
ཅིང་། གསོལ་དགོས་ནའང་རང་ཉིད་ནམ་མཁའ་མཛོད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་དབང་བསྒྱུར་
བས་ཡོ་བྱད་ཀྱིས་ཕོངས་པ་མི་སྲིད་ལ། ས་རྡོ་སོགས་གསེར་དངུལ་རིན་པོ་ཆེར་

བསྒྱུར་ནུས་ཤིང་། དེ་དག་དང་ཟས་དམན་པ་དག་ཀྱང་རོ་བརྒྱ་ལྡན་པའི་ཟས་སུ་བསྒྱུར་བ་དང་། ཟས་ངན་པ་ཅི་འདྲ་བ་ཞིག་ཡིན་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞལ་དུ་བཞེས་པ་ན་རོ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་གཞན་གྱིས་མྱོང་བར་མི་འགྱུར་བ་ལྟ་བུའི་ཟས་སུ་འགྱུར་ཏེ། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས། འདི་ལ་རོ་མི་ཞིམ་པ་རོ་མཆོག་སྣང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ཡང་དེའོ།

We should speak a bit here about the fact that the Conqueror went to request food. As far as the Buddha is concerned, there is no need at all to go and ask for his meal. Rather, he does so only so that his disciples will have an opportunity to collect masses of good karma, or else in order to give instruction in the Dharma, or for some similar reason.

The *Sutra of Golden Light* explains how it is completely impossible for a Buddha to suffer hunger or thirst. And even if they did need to eat or drink something, it is a complete impossibility that the Buddhas would ever find themselves without sufficient supplies; they could take care of themselves perfectly well, for they have gained total mastery over what we call the "knowledge of the store of space." They have as well the ability, should they so desire, to turn dirt or stones or other things of the like into gold, or silver, or precious jewels.

Furthermore they have the power to transform such objects, and also inferior kinds of food, into feasts of a thousand delectable tastes. No matter how poor some meal might be, it turns to a matchless, savory banquet as soon as a Buddha touches it to his lips—delicious in a way that no other kind of being could ever in his life experience. The *Ornament of Realizations* is making this same point when it says "To him, even a terrible taste turns delicious to the supreme."

།སྟོན་སྟོན་པས་ཟླ་བ་གསུམ་དུ་རྟ་ཆས་ཀྱི་ནས་གསོལ་དགོས་པའི་ཚུལ་བསྟན་པའི་ཚེ། ཀུན་དགའ་བོའི་བསམ་པ་ལ་སྟོན་པ་རྒྱལ་པོའི་རིགས་སུ་སྐྱེས་ཀྱང་། ད་ལྟ་རྟ་ཆས་གསོལ་བའི་དུས་བྱུང་ངོ་སྙམ་དུ་ཡིད་སྐྱོ་བའི་ཚེ། སྟོན་པས་ཞལ་ནས་ནས་ཀྱི་འབྲུ་གཅིག་ཕྱུང་སྟེ་འདི་ཟོ་ཞིག་ཅེས་གསུངས་ནས་བྱིན་པས་ཀུན་དགའ་བོས་ཟོས་པ་ན་

ཆོམ་སྐྱེ། དེ་ནས་ཉིན་ཞག་བདུན་དུ་ཟས་ཟ་དགོས་པའི་འདུ་ཤེས་མ་སྐྱེས་པས་ངོ་མཚར་དུ་གྱུར་པ་བཞིན་ནོ།

There was a time before when, for three months, the Teacher pretended to be so destitute that he was forced to eat the barley that we usually use for horse fodder. His disciple Ananda was depressed by the sight, thinking to himself, "Now the day has come that the Teacher, who was born into royalty, is reduced to eating horse fodder." The Teacher then took a single piece of the grain from his mouth, handed it to Ananda, and instructed him to eat it. The disciple complied, and was filled; in fact, for an entire week thereafter he felt no urge to eat anything at all, and was overcome with amazement. This incident applies here too.

།གསེར་འོད་ལས་སྟོན་པས་བསོད་སྙོམས་ལེན་པར་མཛད་ཅིང་གསོལ་བ་ལྟར་སྣང་ཡང་དོན་ལ་གསོལ་བ་མེད་ཅིང་། བཤང་གཅི་ཡང་མེད་པར་བཤད་ལ། གསང་བ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་མདོ་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐུ་ནི་གསེར་གྱི་གར་བུ་ལྟ་བུ་སྟེ། སྐུ་ལ་ཁོང་སྟོང་དང་ཕོ་བ་ལོང་ཀ་རྒྱུ་མ་སོགས་ཀྱང་མེད་པར་བཤད་དེ་དོན་ལ་གནས་སོ།

The *Golden Light* relates how—despite the fact that the Teacher appeared to have to go for requesting his meal—and seemed as well to eat it, in truth he did not eat, and had no feces or urine either. The *Sutra of the Inconceivable* explains as well that the holy body of the Ones Thus Gone are like a lump of solid gold: there is no cavity inside, and no organs like the stomach, nor large or small intestines. This is actually the way it is.

།དེ་ནས་དགེ་སློང་མང་པོ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ག་ལ་བ་དེར་དོང་སྟེ་ལྷགས་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ཞབས་ལ་མགོ་བོས་ཕྱག་འཚལ་ཏེ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་ལན་གསུམ་བསྐོར་བ་བྱས་ནས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་འཁོད་དོ། །ཡང་དེའི་ཚེ་ཚེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་འཁོར་དེ་ཉིད་དུ་འདུས་པར་གྱུར་ཏེ་འདུག་གོ།

And then a great number of monks advanced towards the Conqueror and, when they had reached his side, bowed and touched their heads to his feet.

They circled him in respect three times, and then seated themselves to one way. At this point the junior monk Subhuti was with the same group of disciples, and took his seat with them.

།དེ་ནས་དགེ་སློང་མང་པོ་ཡང་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་དྲུང་དུ་ལྷགས་པ་སྟེ་ཕྱིན་ནས་ལན་གསུམ་བསྐོར་བ་བྱས་ནས་ཕྱོགས་གཅིག་སྟེ་ལྡན་ཅིག་ཏུ་འཁོད་དོ། །དེར་མ་ཟད། དེའི་ཚེ་གནས་བརྟན་རབ་འབྱོར་ཡང་འཁོར་དེ་ཉིད་དུ་འདུས་ནས་འདུག་གོ །

The root text is saying that, **then, a great number of monks** too **advanced to** the side of (which is to say approached) **the Conqueror.** Then **they circled him in respect three times, and seated themselves to "one way";** that is, they sat down all together. Not only that, but **at this point the** respected elder named **Subhuti was with this same group of disciples, and took his seat with them.**

༄ །གཉིས་པ་དངོས་གཞི་གཞུང་དོན་བཤད་པ་ལ་གཉིས། ཐོག་མར་ཞུས་ཚུལ་དང་། དེའི་ལན་རྣམས་རིམ་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི།

We now begin the second step in our commentary to the sutra, which is an explanation of the actual body of the text. This itself comes in two parts: a description of how the teaching was initially requested, and then an explanation of the series of answers that followed. Here is the first of these.

།དེ་ནས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་སྟན་ལས་ལངས་ཏེ་བླ་གོས་ཕྲག་པ་གཅིག་ཏུ་གཟར་ནས་པུས་མོ་གཡས་པའི་ལྷ་ང་ས་ལ་བཙུགས་ཏེ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ག་ལ་བ་དེ་ལོགས་སུ་ཐལ་མོ་སྦྱར་བ་བཏུད་དེ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་ཏོ།

And then the junior monk Subhuti rose from his cushion, and dropped the corner of his higher robe from one shoulder in a gesture of respect, and knelt with his right knee to the ground. He faced the Conqueror, joined his palms at his heart, and bowed. Then he beseeched the Conqueror in the following words:

དེ་ནས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་རང་གི་འདུག་པའི་སྟན་ལས་ལངས་ཏེ། བླ་གོས་ཏེ་སྟོད་གོས་ཕྲག་པ་གཡོན་པའི་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་གཟར་ནས། རྐང་པ་གཡོན་པའི་

མཐིལ་དང་། གཡས་པའི་པུས་མོའི་ལྷ་ང་ས་ལ་བཙུགས་ཏེ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཕྱོགས་ག་ལ་བ་དེར་ཐལ་མོ་སྦྱར་བ་བཏུད་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་ཏོ།

The root text next describes how **the junior monk Subhuti then rose from the cushion** where he had been seated, **and dropped the corner of his "higher" robe—**meaning his upper robe—**from his** left **shoulder in a gesture of respect.** He placed the sole of his left foot **on the ground,** and then **knelt with his right knee** as well. **He faced** in the direction of **the Conqueror, joined his palms at his heart, and bowed. Then he beseeched the Conqueror in the following words.**

།བཅོམ་ལྡན་འདས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་རྣམས་ལ་ཕན་གདགས་པའི་དམ་པ་ཇི་སྙེད་པས་ཕན་བཏགས་པ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཡོངས་སུ་གཏད་པའི་དམ་པ་ཇི་སྙེད་པས་ཡོངས་སུ་གཏད་པ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས། ངོ་མཚར་ལགས་སོ། །བདེ་བར་གཤེགས་པ། ངོ་མཚར་ལགས་སོ།

> **O Conqueror, the Buddha—the One Gone Thus, the Destroyer of the Enemy, the Totally Enlightened One—has given much beneficial instruction to the bodhisattvas who are great beings. Whatever instruction he has ever given has been of benefit.**
>
> **And the One Gone Thus, the Destroyer of the Enemy, the Totally Enlightened One, has as well instructed these bodhisattvas who are great beings by granting them clear direction. Whatever clear direction he has granted, o Conqueror, has been a wondrous thing. O Conqueror, it is a wondrous thing.**

།དེ་ནས་ཀློག་སྒྲ་བསྡུས་ཏེ་བརྗོད་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཁྱོད་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་རྣམས་ལ་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་ནས་འདི་ཕྱི་རྣམས་ལ་ཕན་གདགས་པའི་དམ་པ་

མཆོག་ཇི་སྙེད་པ་ཅིག་མཛད་ནས་ཕན་གདགས་པ་དང་། ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
རྣམས་ལ་གནས་དང་ཆོས་དང་བཀར་གདགས་པའི་ཡོངས་སུ་གཏད་པ་རྣམ་པ་གསུམ་
གྱི་དམ་པ་ཇི་སྙེད་པས་ཡོངས་སུ་གཏད་པར་མཛད་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་ངོ་མཚར་
ཆེ་སོགས་ཞེས་གསོལ་ཏོ།

To put it simply, Subhuti beseeches the Buddha by saying:

> **O Conqueror,** you have **given much instruction to the bodhisattvas who are great beings;** and in a spiritual sense it has been of the highest **benefit,** the ultimate help, for both their present and future lives. **Whatever instruction you have ever given,** all of it **has been of** this same **benefit.**
>
> You have as well **instructed these bodhisattvas by granting them** three kinds of **clear direction.** You have directed them towards the source, and towards the dharma, and towards the commands.

Subhuti then tells the Conqueror how **wondrous** this is, and so on.

།དེ་ལ་གནས་ནི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་གཏད་པ་དང་། ཆོས་ནི་དེས་ཕན་འདོགས་
བྱེད་དུ་བཙུག་པ་དང་། བཀར་བཏགས་པ་ནི་བྱང་སེམས་ཁྱེད་རྣམས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་
ལ་ཕན་གདགས་པར་བྱའོ་ཞེས་གཏད་པ་སྙེ་སློབ་དཔོན་ཀཱ་མ་ལ་ཤཱི་ལའི་དགོངས་པའོ།

In Master Kamalashila's thinking here the word "source" would refer to directing a disciple to a spiritual guide. The word "dharma" would signify how this guide leads his disciple to engage in what is beneficial. And the "commands" would describe the Buddha's directions: "You, my bodhisattva, must act to help all living beings."

།བཅོམ་ལྡན་འདས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཐེག་པ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པས་ཇི་
ལྟར་གནས་པར་བགྱི། ཇི་ལྟར་བསྒྲུབ་པར་བགྱི། ཇི་ལྟར་སེམས་རབ་ཏུ་གཟུང་བར་
བགྱི། དེ་སྐད་ཅེས་གསོལ་པ་དང་།

> **O Conqueror, what of those who have entered well into the way of the bodhisattva? How shall they live? How shall they practice? How should they keep their thoughts?**

This did Subhuti ask, and then...

།ཞུས་རྒྱལ་དངོས་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཐེག་པ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པས་ཇི་ལྟར་གནས་པར་བགྱི། ཇི་ལྟར་བསྒྲུབ་པར་བགྱི། ཇི་ལྟར་སེམས་རབ་ཏུ་གཟུང་བར་བགྱི་ཞེས་དོན་ཚན་གསུམ་ཞུས་སོ། །གཉིས་པ་ལན་ལ།

This brings us to the actual way in which the sutra was requested. Subhuti asks the **Conqueror, "What of those who have entered well into the way of the bodhisattva?"** He phrases his question in three different sections: **"How shall they live? How shall they practice? How should they keep their thoughts?"**

Here secondly we explain the Buddha's reply.

།བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྩལ་ཏོ། །རབ་འབྱོར། ལེགས་སོ། །ལེགས་སོ། །རབ་འབྱོར། དེ་དེ་བཞིན་ནོ། །དེ་དེ་བཞིན་ཏེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་རྣམས་ལ་ཕན་གདགས་པའི་དམ་པས་ཕན་བཏགས་སོ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་རྣམས་ལ་ཡོངས་སུ་གཏད་པའི་དམ་པས་ཡོངས་སུ་གཏད་དོ།

...the Conqueror bespoke the following words, in reply to Subhuti's question:

> **O Subhuti, it is good, it is good. O Subhuti, thus it is, and thus is it: the One Thus Gone has indeed done benefit to the bodhisattvas who are great beings, by granting them beneficial instruction. The One Thus Gone has indeed given clear direction to the bodhisattvas who are great beings, by granting them the clearest of instruction.**

བཅོམ་ལྡན་འདས་རབ་འབྱོར་གྱིས་དེ་ལྟར་ཞུས་པ་ལ་ཐུགས་དགྱེས་ནས་ལེགས་སོ་
དང་དེ་ཡིན་པའི་བདེན་ཁ་གནང་སྟེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
རྣམས་ལ་ཕན་གདགས་པ་དང་། ཡོངས་སུ་གཏད་པར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་སོ།།

The Conqueror is greatly pleased by the request that Subhuti submits to him, and so he says **"It is good."** Then he provides his affirmation of the truth of what Subhuti has spoken, by assenting that **the One Thus Gone has indeed done benefit to the bodhisattvas who are great beings, and has indeed given them clear direction.**

།རབ་འབྱོར། དེའི་ཕྱིར་ཉོན་ལ་ལེགས་པར་རབ་ཏུ་ཡིད་ལ་ཟུངས་ཤིག་དང་། བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཐེག་པ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པས་ཇི་ལྟར་གནས་པར་བྱ་བ་དང་།
ཇི་ལྟར་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་དང་། ཇི་ལྟར་སེམས་རབ་ཏུ་གཟུང་བར་བྱ་བ་ངས་ཁྱོད་ལ་
བཤད་དོ།

> **And since it is so, o Subhuti, listen now to what I speak, and be sure that it stays firmly in your heart, for I shall reveal to you how it is that those who have entered well into the way of the bodhisattva should live, and how they should practice, and how they should keep their thoughts.**

རྒྱུ་མཚན་དེའི་ཕྱིར་ན། ལེགས་པར་ཉོན་ལ་ལེགས་པར་ཡིད་ལ་མི་བརྗེད་པར་ཟུངས་
ཤིག་ཅེས་

དང་། གོང་དུ་ཞུས་པའི་ཇི་ལྟར་གནས་པར་བྱ་བ་སོགས་གསུམ་ཁྱོད་ལ་བཤད་པར་
བྱའོ་ཞེས་གསུངས།

"And since this reason **is so,"** continues the Buddha, **"listen** well *now* **to what I speak, and be sure that it stays firmly,** without ever being forgotten. **For I shall reveal to you** the answer to those three questions about **how** these beings **should live,** and so on."

།བཅོམ་ལྡན་འདས། དེ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསོལ་ནས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་

བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ལྟར་ཉན་པ་དང་། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་འདི་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྩལ་ཏོ།

"Thus shall it be," replied the junior monk Subhuti, and he sat to listen as instructed by the Conqueror. The Conqueror too then began, with the following words:

ལན་ལ་རབ་འབྱོར་གྱིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་དེ་བཞིན་ནོ་ཞེས་གསོལ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་གསུངས་པ་ལྟར་མཉན་པ་དང་། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་རབ་འབྱོར་ལ་འཆད་པར་འགྱུར་བ་འདི་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྩལ་ཏོ། །རབ་འབྱོར་འདི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཚུལ་བཟུང་བ་ཙམ་མ་གཏོགས། དོན་ལ་འཇམ་དཔལ་གྱི་སྤྲུལ་པར་སྣང་ལ། སྟོན་པས་ཡུམ་གསུངས་པའི་ཚེ་རབ་འབྱོར་ཉིད་ཡུམ་གྱི་མདོ་ཐོག་མར་འཆད་པ་པོར་བསྐོས་ཏེ་དགོངས་གཞི་ཆེའོ།

In reply then **Subhuti** proffers to the Conqueror, **"Thus shall it be." He sits to listen as instructed by the Conqueror, and the Conqueror too begins** his explanation **with the words that follow.**

This Subhuti, by the way, is only posing as a disciple: in reality he would appear to be an emanation of Manjushri himself. When the Teacher spoke the sutras on the Mother of the Buddhas, it was none other than Subhuti that he would appoint to give the opening presentations—and there is a special significance to why he did so.

།གཞུང་གི་བསྡུས་དོན་ལ་སློབ་དཔོན་ཀཱ་མ་ཤཱི་ལས། སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་། ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སྦྱོར་བ་དང་། གཟུགས་སྐུ་ཐོབ་པར་འདུན་པ་ནས། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་བཙལ་བའི་བར་བཅོ་བརྒྱད་བཤད་ཅིང་། དེའི་དང་པོ་བཅུ་དྲུག་ནི་མོས་སྤྱོད་ཀྱིས་ས་དང་། དེ་ནས་གཅིག་ནི་ལྷག་བསམ་དག་པའི་ས་དང་། བཅོ་བརྒྱད་པ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་དང་སྦྱར་ནས་འཆད་དོ། །འདིར་ཅུང་ཟད་བསྡུས་ནས་འཆད་པར་འདོད་

པས་དང་པོ་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི།

As for the general structure of the text, Master Kamalashila makes his presentation in a total of eighteen different points. These begin with relating the text to the Wish for enlightenment, and then to the perfections, and then discussing the aspiration for the Buddha's physical body. After covering all the others, he reaches finally the part where the Buddha has completed his pronouncement.

Master Kamalashila provides his commentary by relating the first sixteen of these points to the levels of those who act in belief. The one point that follows then he relates to the levels of those who act out of total personal responsibility. Point number eighteen refers, lastly, to the level of a Buddha.

My intention here is to offer a somewhat more concise explanation, and I begin with the part that concerns the Wish for enlightenment.

The Asian Classics Institute
Course VI: The Diamond-Cutter Sutra

Reading Two: Emptiness and the Wish for Enlightenment

The following selections are taken from the Diamond-Cutter Sutra, *spoken by Lord Buddha (500 BC), and the commentary to it named* Sunlight on the Path to Freedom, *by Choney Lama Drakpa Shedrup (1675-1748) of Sera Mey Tibetan Monastery. The root text is in bold and has been inserted into the commentary.*

།རབ་འབྱོར། འདི་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཐེག་པ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པས་འདི་སྙམ་དུ། བདག་གིས་ཇི་ཙམ་སེམས་ཅན་དུ་བསྡུ་བས་བསྡུས་པ་སྒོང་ལས་སྐྱེས་པའམ། མངལ་ནས་སྐྱེས་པའམ། དྲོད་གཤེར་ལས་སྐྱེས་པའམ། བརྫུས་ཏེ་སྐྱེས་པའམ། གཟུགས་ཅན་ནམ། གཟུགས་མེད་པའམ། འདུ་ཤེས་ཅན་ནམ། འདུ་ཤེས་མེད་པའམ། འདུ་ཤེས་མེད་འདུ་ཤེས་མེད་མིན་ནམ། སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་ཇི་ཙམ་སེམས་ཅན་དུ་གདགས་པས་བཏགས་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཕུང་པོ་ལྷག་མ་མེད་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་དབྱིངས་སུ་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་བཟླའོ། །དེ་ལྟར་སེམས་ཅན་ཚད་མེད་པ་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་བཟླས་ཀྱང་སེམས་ཅན་གང་ཡང་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་བཟླས་པར་གྱུར་པ་མེད་དོ། །སྙམ་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པར་བྱའོ།

Subhuti, this is how those who have entered well into the way of the bodhisattva must think to themselves as they feel the Wish to achieve enlightenment:

I will bring to nirvana the total amount of living beings, every single one numbered among the ranks of living kind: those who were born from eggs, those who were born from a womb, those who were born through warmth and moisture, those who were born miraculously, those who have a physical form, those with none, those with conceptions, those with none, and those with neither conceptions nor no conceptions. However many living beings there are, in whatever realms there may be—anyone at all labelled with the name of "living being"—all these will I bring to total nirvana, to the sphere beyond all grief, where none of the parts of the person are left at all. Yet even if I do manage to bring this limitless number of living beings to total nirvana, there will be no living being at all who was brought to total nirvana.

རབ་འབྱོར་འདི་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཐེག་པ་ལ་ཞུགས་པས་ཐོག་མར་སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཚེ་འདི་སྐད་དུ་སེམས་པར་བྱ་སྟེ། བདག་གིས་ནི་སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་དཔག་ཏུ་མེད་ཅིང་གྲངས་མེད་པ་ཞིག་ཡོད་པ་ཇི་ཙམ་པ་དེ་རྣམས་སྐྱེ་གནས་ཀྱི་སྒོ་ནས་སེམས་ཅན་གྱི་རིགས་སུ་བསྡུ་བས་བསྡུས་པ་ན། སྒོ་ང་ལས་སྐྱེས་པའམ། དེ་བཞིན་དུ་མངལ་དང་། དྲོད་གཤེར་དང་། རྫུས་ཏེ་སྐྱེས་པ་བཞི་དང་། འདོད་ཁམས་དང་གཟུགས་ཁམས་ན་ཡོད་པའི་སེམས་ཅན་གཟུགས་ཅན་དང་། གཟུགས་མེད་ན་ཡོད་པའི་གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པ་དང་། འབྲས་བུ་ཆེ་བ་དང་སྲིད་རྩེའི་སེམས་ཅན་ལས་གཞན་པའི་འདུ་ཤེས་ཅན་གྱི་སེམས་ཅན་དང་། འབྲས་བུ་ཆེ་བའི་ཕྱོགས་གཅིག་གི་སེམས་ཅན་རྣམས་འདུ་ཤེས་མེད་པ་དང་། སྲིད་རྩེར་སྐྱེས་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་འདུ་ཤེས་རགས་པ་མེད་ཅིང་ཕྲ་བ་མེད་པའང་མ་ཡིན་པ་སྟེ། མདོར་ན་སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་ཅི་ཙམ་དུ་སེམས་ཅན་ཞེས་མིང་གིས་གདགས་པས་བཏགས་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་སྒྲིབ་གཉིས་དང་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཕུང་པོ་ལྷག་མ་མེད་པའི་མི་གནས་པའི་མྱ་ངན་

ལས་འདས་པའི་དབྱིངས་སུ་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་བཟླའོ་སྙམ་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པར་བྱའོ། །

What the root text is saying is: **"Subhuti, this is how those who have entered the way of the bodhisattva must think to themselves** first **as they feel the Wish to achieve enlightenment:**

> **Whatever realms there may be, and however many living beings there are,** they reach to infinity, they are countless. If one were to classify those **numbered among the ranks of living kind** by type of birth, there would be four: **those who were born from eggs,** and then **those who were born from a womb, those who were born through warmth and moisture,** and **those who were born miraculously.**
>
> Then again there are the sentient beings living in the desire realm and the form realm: **those who have a physical form.** There are also the beings in the formless realm: **those with no** physical form.
>
> There are **"those with conceptions,"** meaning the beings who live in all the levels except the ones known as the "great result" and the "peak of existence." There are **"those with no** conceptions," which refers to a portion of the beings who reside at the level of the great result. In addition are the beings who have been born at the level of the peak of existence: **those with no** coarse kinds of **conceptions** but who on the other hand are **not** such that they have **no** subtle **conceptions.**
>
> The point, in short, is that I speak of **all** living beings: of **anyone at all labelled with the name of "living being." All these will I bring to total nirvana, to the sphere beyond all grief**, where one no longer remains in either of the extremes—and **where none of the** two kinds of obstacles, and none of the suffering heaps of **parts to the person, are left at all.**

དོན་བསྡུ་ན་སེམས་ཅན་དེ་ཐམས་ཅད་མི་གནས་པའི་མྱང་འདས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ཐོབ་པའི་ཆེད་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པའོ། །སེམས་ཅན་ཀུན་སྡུག་བསྔལ་གསུམ་པོ་ཅི་རིགས་ལས་སྐྱོབ་འདོད་ཀྱི་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་སྔོན་དུ་བཏང་ནས་མྱང་འདས་

མཐར་ཐུག་ལ་འགོད་འདོད་ཀྱི་སེམས་གསར་དུ་བསྐྱེད་པ་དང་། སྔར་བསྐྱེད་ཟིན་པ་ཞིག་ཡིན་ན་ནི་བསྐྱེད་པ་དེ་གསལ་བཏབ་སྟེ་གོང་འཕེལ་དུ་བྱེད་པའོ།

To summarize, these bodhisattvas develop the Wish for the sake of bringing all these different living beings to the state of that nirvana where one no longer remains in either of the extremes; to bring them to the dharma body, the essence body, of the Buddha. The reference here is either to someone who is feeling the Wish for the first time, or to someone who has already been able to develop it. The first of these two has been practicing the emotion of great compassion, where one wishes to protect all living beings from any of the three different kinds of suffering they may be experiencing. This has made him ready for his first experience of the state of mind where he intends to lead all sentient kind to the ultimate nirvana. The latter of the two, the one who has already developed the Wish, is re-focussing his mind on his mission, and thus increasing the intensity of his Wish.

།སྐྱེ་གནས་བཞི་ལས་སྒོང་སྐྱེས་ནི། མི་དང་ཀླུ་དང་བྱ་སོགས་ལ་ཡོད་ཅིང་། མངལ་སྐྱེས་ནི་མི་དང་དུད་འགྲོ་དང་ཡི་དྭགས་ལའང་ཡོད་དོ། །དྲོད་སྐྱེས་ལ་ཕྱིའི་དངོས་པོ་ལོ་ཏོག་སོགས་མང་ཡང་མི་ལ་རྒྱལ་པོ་སྤྱི་བོ་སྐྱེས་ལྟ་བུ་དང་དབྱར་དུས་སུ་སྐྱེས་པའི་འབུ་སྲིན་ཕལ་ཆེར་རོ། །བརྫུས་སྐྱེས་ནི་བསྐལ་པ་དང་པོའི་མི་རྣམས་དང་ལྷ་དང་དམྱལ་བ་པ་རྣམས་དང་བར་དོ་བ་དང་ལྷ་མིན་དུད་འགྲོ་ལའང་ཡོད་དོ། །མི་ལ་སྒོང་སྐྱེས་ནི་སྔོན་པའི་དུས་སུ་དགེ་བསྙེན་ས་ག་ལས་སྒོང་མང་པོ་དང་དེ་ལས་བུ་མང་པོ་ཞིག་བྱུང་བར་བཤད་པ་ལྟར་རོ།

Here is a little on the four types of birth. Birth from an egg exists among humans, serpentines, birds, and other creatures. Birth from the womb is found with humans and animals, and is also one of the ways in which craving spirits take birth. There are many examples of inanimate objects which grow from warmth and moisture—crops and so on. Among humans though there was the case of the king called "Headborn." The majority of the insects which appear in the summer are also born this way. Miraculous birth occurs with the humans who appear at the beginning of the world, and with pleasure beings, hell beings, inbetween beings, and near pleasure-beings. It is also one of the ways in which animals take birth. An example of birth from an egg among humans would be the story that we see of Saga, who possessed the lifetime

vows of a laywoman. She gave a great number of eggs, and from these eggs grew boys.

།གོང་གི་དེ་ནི་ཀུན་རྫོབ་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ཚུལ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་སྨོན་སེམས་དང་འཇུག་སེམས་གཉིས་ཏེ། གཙོ་བོར་ཚོགས་སྦྱོར་གྱི་གནས་སྐབས་ལ་དགོངས་པར་སེམས་སོ།

The above description applies to the way in which a person thinks as he or she feels what we call the "deceptive" Wish for enlightenment. It refers both to the Wish in the form of a prayer and to the Wish in the form of actual activities. I would say as well that Lord Buddha's intention at this point is to refer primarily to the Wish as it occurs at the paths of accumulation and of preparation.

།སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ལ་གཞན་སངས་རྒྱས་ལ་འགོད་འདོད་ཙམ་གྱིས་མི་ཆོག་གི །རང་ཡང་སངས་རྒྱས་ཐོབ་འདོད་ཞིག་ངེས་པར་དགོས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་བྱམས་པས། སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི་གཞན་དོན་ཕྱིར། །ཡང་དག་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་འདོད། །ཅེས་གསུངས་ཏེ། གཞན་དོན་ཕྱིར་ཞེས་པས་གཞན་མྱང་འདས་ལ་འགོད་འདོད་དང་། རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་འདོད་ཅེས་རང་རྫོགས་བྱང་ཐོབ་འདོད་ཞིག་དགོས་ཞེས་བཤད་དོ།

For a person to feel a Wish for enlightenment which is complete in every necessary characteristic, it is not sufficient simply to intend to lead all other sentient beings to the state of Buddhahood. Rather, you must have the desire that you yourself reach this state as well. This is exactly why Maitreya stated that "The Wish for enlightenment consists of the intention to reach total enlightenment for the sake of others." The part about "the sake of others" is meant to indicate that you must intend to lead other beings to nirvana, whereas the part about the "intention to reach total enlightenment" means that you must intend to reach perfect Buddhahood yourself.

།སེམས་བསྐྱེད་དེ་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ལྟ་བས་ཟིན་དགོས་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་སེམས་ཅན་ཚད་མེད་པ་ཞིག་མི་གནས་པའི་མྱང་འདས་ལ་ཡོངས་སུ་འགོད་པར་

འདོད་ཅིང་། བཀོད་དུ་ཟིན་ཀྱང་དོན་དམ་པར་སེམས་ཅན་གང་ཡང་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་མེད་དོ་སྙམ་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པར་བྱའོ།

Lord Buddha wants us to understand that this Wish for enlightenment must be imbued with that correct view wherein you perceive that nothing has a self-nature. This is why He states that we must develop a Wish for enlightenment where we intend to lead **this limitless number** of living beings to the nirvana beyond both extremes, but where at the same time we realize that, **even if we do manage to bring them to this total nirvana, there will be no living being at all** who achieved it, and who also existed ultimately.

།འདིར་མྱ་ངན་ཞེས་འབྱུང་བ་ནི་མྱ་ངན་ནི་ལས་ཉོན་གཉིས་དང་སྡུག་བསྔལ་ཏེ་དེ་ལས་བཟླས་པ་ནི་ལས་ཉོན་དང་སྡུག་བསྔལ་ལས་ཐར་པ་འམ་འདས་པའི་མྱང་འདས་སོ། །དེས་ན་བཟླས་ཞེས་པ་ནི་མྱང་འདས་དང་དེ་ལ་འགོད་པའི་དོན་དུ་ཡང་འགྱུར་རོ། །གཞུང་འདིས་སོ་སྐྱེ་ལ་དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་རྗེས་མཐུན་པ་ཞིག་བསྟན་ཅིང་། དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་དངོས་ཀྱང་བསྟན་ཏེ་འཕགས་པ་ཁོ་ན་ཡོད་དོ།

The Tibetan term for "nirvana" means "passing beyond sorrow." The "sorrow" mentioned here refers to the pair of karma and mental afflictions, as well as to suffering. The nirvana to which you wish to bring beings then refers to a state of escaping from the combination of karma and bad thoughts, along with suffering: it means to go beyond them. This is why the unusual Tibetan verb here refers not only to nirvana, but to the act of *bringing* someone to nirvana as well. The root text at this point is meant to indicate that ordinary beings can possess something that approximates the ultimate Wish for enlightenment. It is also indicating the existence of the actual ultimate Wish for enlightenment, which only realized beings possess.

།སློབ་དཔོན་ཀཱ་མ་ལ་ཤཱི་ལས། སྐབས་འདིར་ལྟ་བའི་སྐོར་མང་པོ་ཞིག་བཤད་ཅིང་། དེ་ཡང་འདིའི་གཞུང་འོག་མ་རྣམས་ནི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་དང་སྦྲར་ནས་གསུངས་པའི་དོན་ཤེས་པ་ལ་དགོས་པའི་དབང་དུ་མཛད་པ་ཡིན་པས་གལ་ཆེ་ཡང་། འདིར་མང་དུ་འགྱུར་དོགས་ནས་བསྡུས་ཏེ་མཚོན་ཙམ་མཛད་ན།

At this juncture in his commentary, Master Kamalashila presents a great deal of explanation concerning the correct view of reality. He does so because he realizes that this background is very important for a proper understanding of the remainder of the root text, which is all spoken relative to the correct view of emptiness. If I did the same here in my own commentary I fear it would become too long for the reader, and so I will cover some of these points now, but only in the very briefest way, just to give you a taste.

ཀུན་བྱང་གི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་ཡོད་པར་འཇོག་གི །དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པས་དཔྱད་ནས་དཔྱད་མི་བཟོད་ཅིང་བཏགས་དོན་མི་རྙེད་དེ། དེ་ལ་དགག་བྱ་ངོས་ཟིན་ན་འགོག་སླ་བས་ཐོག་མར་དགག་བྱ་ཇི་ལྟ་བུ་ཡིན་བརྗོད་ན།

Now each and every existing object, be it part of the afflicted part of existence or part of the pure side, is established as existing only by virtue of terms. If one performs an analysis with reasoning which examines an object in an ultimate sense, no object can bear such examination, and we fail to locate what we gave our label. Here the thing we deny is easier to deny if we can identify it clearly. As such I will speak a bit about what this thing we deny is like.

དགག་བྱ་ལ་སྤྱིར་འདོད་ཚུལ་མང་ཡང་འདིར་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ལྟར་བཤད་པར་བྱའོ། །དེ་ཡང་མདོ་ལས། དེ་དག་རྟོག་པའི་དབང་གིས་བཞག་པ་ཡིན། །ཞེས་དང་། བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། རྟོག་པ་ཡོད་པ་ཁོ་ནས་ཡོད་པ་ཉིད་དང་ཞེས་སོགས་དང་། རྗེས་དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས། ཆོས་རྣམས་རྟོག་པའི་དབང་གིས་བཞག་པར་གསུངས་ཏེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་དང་རྟོག་པའི་དབང་གིས་བཞག་པར་གསུངས་པ་མང་ངོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར།

Generally speaking there are a great number of different positions that exist about what the object we deny exactly is. Here though I will give my explanation according to the position of the Consequence section of the Middle Way school. A certain sutra says that "They are all established through concepts." The *Commentary to the Four Hundred* too contains lines such as the one which says, "It is only due to the existence of concepts that existence itself can exist, and..." The Lord, in his *Illumination of the True Thought,* says as well that "These lines [from sutra] are describing how all existing things are established by force of concepts; and we see many other such statements, that

all existing objects are simply labelled with our concepts, and are established only by force of concepts."

ཆོས་ཐམས་ཅད་རྟོག་པས་བཏགས་པའི་དཔེ་ནི། ཐག་པ་ཁྲ་བོ་ཡུལ་མི་གསལ་བ་ན་གནས་པའི་ཚེ་ཁ་ཅིག་ལ་འདི་སྦྲུལ་ལོ་སྙམ་པའི་བློ་འབྱུང་ངོ་། །དེའི་ཚེ་ཐག་པ་དེའི་ཚོགས་པ་དང་ཆ་ཤས་གང་ཡང་སྦྲུལ་དུ་མེད་ཀྱང་། དེ་ལ་སྦྲུལ་ལོ་སྙམ་པའི་སྦྲུལ་ནི་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་འཆར་རོ།

There is a metaphor used to describe how all existing things are labelled with our concepts. When you put a rope with a checkered pattern on it in a dark corner, some people might get the impression that it's a snake. The truth at this point though is that nothing about the rope is a snake: neither the rope as a whole, nor the parts of the rope. Nonetheless the person thinks of the rope as a snake, and this snake is an example of something which only makes its appearance as something labelled with a concept.

།དེ་བཞིན་དུ་ཕུང་པོ་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་ངའོ་སྙམ་དུ་འབྱུང་ཡང་། ཕུང་པོའི་ཚོགས་པ་དང་རྒྱུན་དང་ཆ་ཤས་གང་ཡང་ངའི་མཚན་གཞིར་འཛོག་རྒྱུ་མེད་ཅིང་། ཕུང་པོ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་གཞན་ཞིག་ཀྱང་ངའི་མཚན་གཞིར་བཟུང་མེད་པས། ང་དེ་ནི་ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི། རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་མེད་དོ།

In the same way, the heaps of parts that make us up serve as a basis for us to get the impression "This is me." There is nothing at all about these heaps as a whole, nor their continuation over time, nor their separate components, that we could establish as being an actual representation of "me." At the same time though there is nothing else, nothing essentially separate from these heaps of parts to ourselves, that we could consider an actual representation of "me" either. As such, this "me" is merely something labelled upon the heaps of parts that make us up; there is nothing which exists by its own essence.

།དེ་ལྟར་ཡང་འཕགས་པའི་རིན་ཆེན་འཕྲེང་བ་ལས།

།སྐྱེས་བུ་ས་མིན་ཆུ་མ་ཡིན།
།མེ་མིན་རླུང་མིན་ནམ་མཁའ་མིན།

།རྣམ་ཤེས་མ་ཡིན་ཀུན་མིན་ན།

།དེ་ལས་གཞན་པའི་སྐྱེས་བུ་གང་།

།ཞེས་གསུངས་ཏེ། ས་མིན་ནས་རྣམ་ཤེས་མིན་ཞེས་པས་སྐྱེས་བུའི་ཁམས་དྲུག་གི་ཆ་ཤས་རེ་རེ་བ་དང་། ཀུན་མིན་ཞེས་པས་ཁམས་དྲུག་གི་ཚོགས་པ་སྐྱེས་བུའི་བདག་ཏུ་འཛོག་པ་བཀག་ཅིང་། རྐང་པ་ཕྱི་མས་ཁམས་རྣམས་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་བདག་བཀག་གོ །

This too is the point being made in the *String of Precious Jewels,* by the realized being Nagarjuna:

> If it's true that the persona is not the element
> Of earth, nor water, nor fire, nor wind,
> Not space, or consciousness, not all of them,
> Then how could he ever be anything else?

The part of the verse that goes from "not earth" up to "not consciousness" is meant to deny that you could ever establish a self-nature of the person in any of the six elements that make up a persona, considered separately. The words "not all of them" are meant to deny that you could establish such a self-nature in the collection of the six elements, considered as a whole. The final line of the verse denies that there could be any self-nature which was essentially separate from these same elements.

འོ་ན་སྐྱེས་བུ་སྟེ་གང་ཟག་ཇི་ལྟར་འཛོག་པ་ཡང་དེ་ཉིད་ལས།

།སྐྱེས་བུ་ཁམས་དྲུག་འདུས་པའི་ཕྱིར།

།ཡང་དག་མ་ཡིན་ཇི་ལྟ་བར།

།དེ་བཞིན་ཁམས་ནི་རེ་རེ་ཡང་།

།འདུས་ཕྱིར་ཡང་དག་ཉིད་དུ་མིན།

།ཞེས་གསུངས་ཏེ། རྒྱུ་མཚན་དེས་ན་སྐྱེས་བུ་ནི་རང་གི་ཁམས་དྲུག་འདུས་པའི་སྟེང་

ཇི་བཏགས་པ་ཙམ་མ་གཏོགས། ཡང་དག་པར་མ་གྲུབ་བོ།

How then do we establish the existence of the persona (which in this case simply means "person")? The same work says:

> Because the persona includes all six
> Elements, he's nothing that purely exists;
> Just so, because they include their parts,
> None of these elements purely exist.

Given the reason stated above, the persona is nothing more than something labelled upon the six elements that make him up—he does not though purely exist.

།དེ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཁམས་རྣམས་ཀྱང་རང་རང་གི་ཆ་ཤས་འདུས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཡང་དག་པར་མ་གྲུབ་ཞེས་བསྟན་ཏོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཕུང་སོགས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རང་རང་གི་ཆ་ཤས་དང་ཚོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རང་དབང་དུ་གྲུབ་པ་མེད་ཅེས་སྦྱོར་རོ། །རང་གི་གཟུགས་ཕུང་ནི་ཡན་ལག་ལྔ་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་དང་། ཡན་ལག་རྣམས་ཀྱང་ཆ་ཅན་ཕུང་པོ་དང་རང་གི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་དང་། ཉིང་ལག་སོར་མོ་ལྟ་བུ་ཡང་རང་གི་ཆ་ཅན་དང་ཆ་ཤས་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་དང་།

Just so none of these elements themselves exist purely, for they too are simply labelled upon the parts that they include. This same reasoning can be applied to the heaps of parts that make up a person, and all other objects as well: you can say about all of them that, because they are labelled on their parts and their whole, they do not exist independently. The physical heap of parts that I myself possess is something labelled upon my five appendages and so on; these appendages themselves are something labelled upon the body as a whole and the parts that go off to each side of it; and the smaller appendages like fingers and toes too are labelled upon their whole and their parts.

བུམ་པ་ནི་རང་གི་མཆུ་ཞབས་ལྟོ་བ་སོགས་ལ་བཏགས་པ་དང་། མཆུ་ཞབས་སོགས་ཀྱང་རང་གི་ཆ་ཤས་དང་ཆ་ཅན་བུམ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་སོགས་གཟུགས་ཅན་

རྣམས་ལ་འགྲོ་ཞིང་། ཞེས་པ་རྣམས་ཀྱང་སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱི་དང་དམིགས་པ་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་དང་། འདུས་མ་བྱས་རྣམས་ཀྱང་རང་གི་གདགས་གཞི་སོ་སོ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་སྟེ། རྒྱས་པར་གཞན་དུ་བཤད་ཟིན་ཏོ།

A water pitcher is something labelled on its spout and base and other parts; the spout and base and such in turn are labelled on their parts and whole; and so on—the same pattern applies to all physical objects. Mental things too are labelled on mental events of successive moments, and through the objects towards which they function, and so on. Even uncaused phenomena are labelled upon the respective bases that take their labels. All this I have covered before, in other writings.

།དེས་ན་བརྟེན་ནས་བྱུང་བ་དང་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་མེད་པས། བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་མ་ཡིན་པར་ཡོད་པ་དེ་བརྟག་པ་མཐའ་གཟུང་གི་དགག་བྱའི་ཚད་དོ། །དེ་ལྟར་ཡང་། རྩ་ཤེ་ལས།

།གང་ཕྱིར་བརྟེན་འབྱུང་མ་ཡིན་པའི།
།ཆོས་འགའ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས།
།དེ་ཕྱིར་སྟོང་པ་མ་ཡིན་པའི།
།ཆོས་འགའ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ།

།ཞེས་གསུངས་སོ།

Given the above, there does not exist anything which does not occur in dependence, or which is not labelled through a dependent relationship. Therefore the point at which we can say something is the object denied by our search for a hypothetical self-existent thing would be any time that thing existed without having been labelled through a dependent relationship. This too is why the *Root Text on Wisdom* states:

> No object which does not occur
> Through dependence even exists at all;
> As such no object could exist
> At all if it weren't empty.

།མདོར་ན་བདག་གམ་གང་ཟག་བཏགས་དོན་བཙལ་བའི་ཚེ་མི་རྙེད་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་སྒྱུ་མ་དང་སྤྲུལ་པ་ལྟར་བྱ་བྱེད་འཐད་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་འང་འདྲ་སྟེ། སྡུད་པ་ལས།

།བདག་ཅི་འདྲ་བར་དེ་འདྲར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཤེས།
།སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཅི་འདྲ་དེ་འདྲར་ཆོས་ཀུན་ཤེས།

།ཞེས་དང་།

In short, when you search for the thing given the name of "self" or "me" you will never find anything; despite this, the fact that things can do something is completely right and proper, in the sense of an illusion, or magic. And this fact applies to each and every existing thing there is. As the *Shorter [Sutra on the Perfection of Wisdom]* states,

> You should understand that the nature of every single living is the same as that of the "self."
> You should understand that the nature of all existing objects is the same as that of every living being.

ཏིང་ངེ་འཛིན་རྒྱལ་པོ་ལས་ཀྱང་།

།ཇི་ལྟར་ཁྱོད་ཀྱིས་བདག་གི་འདུ་ཤེས་ནི།
།ཤེས་པ་དེ་བཞིན་ཀུན་ལ་བློས་སྦྱར་བྱ།

།ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་སྦྱིན་སོགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱང་ཐ་སྙད་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་ཡོད་པ་མ་གཏོགས། རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པར་ཤེས་དགོས་པ་ལ་དགོངས་ནས་དངོས་པོ་ཅི་ལ་ཡང་མི་གནས་པར་སྦྱིན་པ་སྦྱིན་པར་བྱའོ་ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ།

The *King of Concentration* says as well,

> You should apply what you understand about how
> You think of your "self" to every thing there is.

All this is true as well for objects like the perfection of giving and so on: they exist only through being labelled with a term, and are empty of any natural existence. Seeking to make us realize how necessary it is to understand this fact, Lord Buddha makes statements like "Perform the act of giving without believing in any object at all."

།གནད་ཆེ་བ་འདི་ཤེས་དགོས་ཏེ། ཇི་སྲིད་བདེན་འཛིན་གྱིས་བཅིངས་པ་ལས་མ་གྲོལ་ཅིང་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་དོན་མ་རྟོགས་པ་དེ་སྲིད་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་དངོས་སུ་རྗེས་སུ་བཟུང་ཡང་ཐར་པ་ཐོབ་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས།

།གང་དག་སྟོང་ཉིད་མི་ཤེས་པ།
།དེ་དག་ཐར་པ་བསྟེན་མ་ཡིན།
།འགྲོ་དྲུག་སྲིད་པའི་བཙོན་རར་ནི།
།རྨོངས་པ་དེ་དག་འཁོར་བར་འགྱུར།

།ཞེས་གསུངས་ཤིང་། འཕགས་པ་ལྷས་ཀྱང་། དངོས་པོའི་འདུ་ཤེས་ཅན་ལ་ཐར་པ་མེད་ཅེས་བཤད་པའི་ཕྱིར་དང་། གཞན་ཡང་མང་ངོ་།

This is the most important thing for us to learn: so long as we are still not free of the chains of grasping to things as truly existing, and so long as we have yet to grasp the meaning of emptiness, then we will never be able to achieve freedom, even if the Buddha should appear himself and try to lead us there. This is supported by the words of the savior Nagarjuna:

> Freedom is a complete impossibility
> For anyone who does not understand emptiness.
> Those who are blind will continue to circle
> Here in the prison of six different births.

Master Aryadeva as well has spoken that "For those who conceive of things, freedom does not exist." And there are many other such quotations.

།དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། རབ་འབྱོར། གལ་ཏེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་ཅན་དུ་འདུ་

ཤེས་འཇུག་ན། དེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་མི་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ།

Why is it so? Because, Subhuti, if a bodhisattva were to conceive of someone as a living being, then we could never call him a "bodhisattva."

།གོང་གི་ཕྲོ་ནི། བདེན་པར་གྲུབ་པའི་སེམས་ཅན་གང་ཡང་མྱང་འདས་ཐོབ་པ་མེད་པར་སེམས་བསྐྱེད་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ལ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། རབ་འབྱོར་ཞེས་བོས་ནས་གལ་ཏེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གང་སེམས་ཅན་ལ་སེམས་ཅན་དུ་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་འདུ་ཤེས་འཇུག་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་མི་བྱའོ།

Here we return to where we left off in the root text. One may ask, **"Why is it so?** What reason is there for saying that we should develop a Wish for enlightenment, while still understanding that there is no truly existing sentient being at all who ever achieves it?" Lord Buddha first calls **Subhuti** by name, and then explains that **we could never call** any particular bodhisattva **a "bodhisattva** who had realized the meaning of no-self-nature" **if this bodhisattva were to conceive of** any living being **as a living being** who existed truly.

The Asian Classics Institute
Course VI: The Diamond-Cutter Sutra

Reading Three: Emptiness and the Bodies of a Buddha

The following selections are taken from Sunlight on the Path to Freedom, *written by Choney Lama Drakpa Shedrup (1675-1748) of Sera Mey Tibetan Monastery. The original root text of the sutra by Lord Buddha is included in darker type.*

།དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། རབ་འབྱོར། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གང་མི་གནས་པར་སྦྱིན་པ་སྦྱིན་པ་དེའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ནི། རབ་འབྱོར། ཚད་གཟུང་བར་སླ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།

> **Why is that? Think, o Subhuti, of the mountains of merit collected by any bodhisattva who performs the act of giving without staying. This merit, o Subhuti, is not something that you could easily ever measure.**

།བདེན་འཛིན་གྱིས་བཅིངས་པའི་སྦྱིན་སོགས་ལས་བསོད་ནམས་ཆེན་པོ་འབྱུང་མོད། བདེན་འཛིན་གྱིས་བཅིངས་པ་དང་བྲལ་བའི་སྒོ་ནས་སྦྱིན་སོགས་བསྒྲུབ་པ་ན་བསོད་ནམས་ལྷག་པར་ཆེ་བར་ངེས་ཞེས་སྟོན་པ་ནི། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། རབ་འབྱོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གང་མི་གནས་པར་སྦྱིན་པ་སྦྱིན་པ་དེའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཆེ་བའི་མཐའ་ཚད་ནི་གཞན་གྱིས་གཟུང་བར་སླ་བ་མིན་ཏེ་དཀའ་བའི་ཕྱིར་རོ།

One would have to admit that a person locked in the chains of grasping to some true existence can collect a great amount of merit through acts of giving and the like. But suppose a person is able to practice giving and the rest after

he has freed himself from these same chains. His merit then is certain to be ever much greater. And it is to emphasize this point that the Buddha says, **Why is that? Think, o Subhuti, of the mountains of merit collected by any bodhisattva who performs the act of giving without staying. This merit is not something** whose limit **you could easily ever measure;** in fact, it would be quite difficult to measure.

།རབ་འབྱོར། འདི་ཇི་སྙམ་དུ་སེམས། ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་ནམ་མཁའི་ཚད་གཟུང་བར་སླའམ། རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས། དེ་ནི། མ་ལགས་སོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། དེ་བཞིན་དུ་ལྷོ་དང་། ནུབ་དང་། བྱང་དང་། སྟེང་དང་། འོག་གི་ཕྱོགས་དང་། ཕྱོགས་མཚམས་དང་། ཕྱོགས་བཅུའི་ནམ་མཁའི་ཚད་གཟུང་བར་སླའམ། རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས། དེ་ནི། མ་ལགས་སོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར། དེ་བཞིན་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གང་མི་གནས་པའི་སྦྱིན་པ་སྦྱིན་པ་དེའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཡང་ཚད་གཟུང་བར་སླ་བ་མ་ཡིན་ནོ།

> **O Subhuti, what do you think? Would it be easy to measure the space to the east of us?**

And Subhuti replied,

> **O Conqueror, it would not.**

The Conqueror bespoke:

> **And just so, would it be easy to measure the space to the south of us, or to the north of us, or above us, or below us, or in any of the ordinal directions from us? Would it be easy to measure the space to any of the ten directions from where we now stand?**

And Subhuti replied,

> **O Conqueror, it would not.**

The Conqueror bespoke:

> **And just so, o Subhuti, it would be no easy thing to measure the mountains of merit collected by any bodhisattva who performs the act of giving without staying.**

།དེའི་དཔེ་སྟོན་པ་ནི། ཤར་ལ་སོགས་པ་ཕྱོགས་བཅུའི་ནམ་མཁའི་ཚད་གཟུང་བ་སླ་བ་མ་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། རབ་འབྱོར་དེ་བཞིན་དུ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་དཔེ་བསྟན་པའི་དོན་བསྡུས་སོ།

The root text here is presenting an example. It would be no easy thing to measure the space to the east or any of the rest of the ten directions reaching out from the particular point where we are now. Then the Buddha summarizes the point of the example with the words that start with **"Just so, Subhuti..."**

།རབ་འབྱོར། འདི་ཇི་སྙམ་དུ་སེམས། མཚན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པར་བལྟའམ། རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས། དེ་ནི། མ་ལགས་ཏེ། མཚན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པར་མི་བལྟའོ། །དེ་ཅིའི་སླད་དུ་ཞེ་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་མཚན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པར་གང་གསུངས་པ་དེ་ཉིད་མཚན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་མ་མཆིས་པའི་སླད་དུའོ། །དེ་སྐད་ཅེས་གསོལ་པ་དང་། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྩལ་ཏོ།

> **O Subhuti, what do you think? Should we consider someone to be the One Thus Gone because he possesses the totally exquisite marks on a Buddha's body?**

And Subhuti replied,

> **O Conqueror, we should not. We should not consider someone the One Thus Gone because he possesses the totally exquisite marks on a Buddha's body. And why not? Because when the**

One Thus Gone himself described the totally exquisite marks on a Buddha's body, he stated at the same time that they were impossible.

And then the Conqueror spoke to the junior monk Subhuti again, as follows:

།སྦྱིན་སོགས་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་ལས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཟུགས་སྐུ་འགྲུབ་པར་འགྱུར་ཞིང་། གཟུགས་ཀྱི་སྐུ་ནི་མཚན་དཔེས་བརྒྱན་པའོ། །རབ་འབྱོར་འདི་ཇི་སྙམ་དུ་སེམས་ཞེས་པ་ནི། རབ་འབྱོར་ཁྱོད་ཀྱིས་དོན་འདི་ལ་ཇི་ལྟར་ཡིན་སྙམ་དུ་སེམས་པ་སྒོ་བསམས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གཟུགས་ཀྱི་སྐུ་རྣམ་པ་གཉིས་ནི་མཚན་དཔེ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་ལྡན་པ་ཡིན་མོད། འོན་ཀྱང་མཚན་དཔེ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཡོད་པ་དེ་ཙམ་གྱིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པར་ལྟ་བ་སྟེ་འདོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་སྙམ་མའམ་ཞེས་དྲིས་པ་ན། རབ་འབྱོར་གྱིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ནི་དེ་ལྟར་བལྟ་བ་མ་ལགས་སོ་ཞེས་གསོལ་ཏེ། ཅུང་ཟད་དབྱེ་བ་ནི་མཚན་དཔེ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཡོད་པ་དེ་ཙམ་གྱིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པར་བལྟ་བར་མི་བགྱིད་དེ། དེ་ཅིའི་སླད་དུ་ཞེ་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གཟུགས་ཀྱི་སྐུའི་མཚན་དཔེ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་གང་གསུངས་པ་དེ་ཉིད་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སྒྱུ་མ་ལྟར་ཡོད་པར་གསུངས་ཀྱི། དོན་དམ་པར་མཚན་དཔེ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་མ་མཆིས་པའི་སླད་དུའོ་ཞེས་གསོལ་ཏོ།

The merit of acts such as giving and the rest bring us the physical body of a Buddha, and this physical body is adorned with various marks and signs. The words **"Subhuti, what do you think?"** mean "Subhuti, turn your mind to this subject, and think about how it could be—contemplate upon it."

The Buddha then asks Subhuti, "Assume for a minute that **someone possessed the totally exquisite marks** and signs, or the two physical bodies, of the One Thus Gone. Would that in itself **require us to consider him—**that is, assert that he is—**the One Thus Gone?** What do you think?"

Subhuti replies to the Buddha with the words starting off from, **"We should not** consider him so." At this point we have to draw a slight distinction. One should not necessarily consider someone the One Thus Gone simply **because he possesses the totally exquisite marks** and signs. **"And why not?"** says Subhuti. He answers himself by saying, **"Because when the One Thus Gone himself described the totally exquisite marks and signs on a Buddha's body, he stated at the same time that they** existed deceptively, in the way of an illusion. Signs and marks of this kind that existed ultimately, however, would be a complete **impossibility."**

།རབ་འབྱོར། འདི་ཇི་སྙམ་དུ་སེམས། མཚན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དེ་ཙམ་དུ་རྫུན་ནོ། །ཇི་ཙམ་དུ་མཚན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་མེད་པ་དེ་ཙམ་དུ་མི་རྫུན་ཏེ། དེ་ལྟར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་མཚན་དང་མཚན་མེད་པར་བལྟའོ། །དེ་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྩལ་པ་དང་། བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་ཚེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་གྱིས་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་ཏོ།

> **O Subhuti, what do you think? The totally exquisite marks on a Buddha's body, as such, are deceptive. The totally exquisite marks on a Buddha's body are also not deceptive, but only insofar as they do not exist. Thus you should see the One Thus Gone as having no marks, no marks at all.**

Thus did the Conqueror speak. And then the junior monk Subhuti replied to the Conqueror, as follows:

།གཟུགས་སྐུའི་མཚན་དཔེ་རྣམས་ནི་རི་མོར་བྲིས་པའི་གཟུགས་བརྙན་ལྟར་རྐྱེན་ཚོགས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཀུན་རྫོབ་བརྫུན་པའི་གནས་ཚུལ་ཡིན་གྱི། བདེན་པའི་རང་བཞིན་མིན་ནོ་ཞེས་སྟོན་པ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་རབ་འབྱོར་ལ་ཇི་ཙམ་དུ་མཚན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དེ་ཙམ་དུ་བརྫུན་ནོ་ཞེས་གསུངས། འོ་ན་མི་བརྫུན་པ་གང་ཞེ་ན། ཇི་ཙམ་དུ་མཚན་དཔེ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་རྣམས་བདེན་པར་མེད་པ་དེ་ཙམ་ནི་མི་བརྫུན་ཞིང་བདེན་ཏེ། དེ་ལྟར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་མཚན་དང་མཚན་མ་མེད་པར་བལྟ་བར་བྱའོ། །འདིས་གཟུགས་སྐུ་ལ་མཐའ་གཉིས་སེལ་ཏེ། གཟུགས་

སྐུ་དང་དེའི་མཚན་དཔེ་རྣམས་ཀུན་རྫོབ་བརྫུན་པའི་སྟོང་ཚུལ་དུ་ཡོད་པས་སྐུར་འདེབས་སེལ་ཞིང་། བདེན་གྲུབ་ཀྱི་མཚན་དང་མཚན་མ་མེད་པར་བསྟན་པས་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་སེལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་སྔ་མས་གཟུགས་སྐུ་དང་ཕྱི་མས་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་བསྟན་ཏེ་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་གཙོ་ཆེའོ།

The marks and signs on the physical body of the Buddha are like an image drawn on a piece of paper: they are not the real thing—they exist in a deceptive manner, as things that occur when all of their causes have gathered together. They do not exist as something with a true nature. To indicate this fact, Lord Buddha says to Subhuti, "Insofar as **the totally exquisite marks on a Buddha's body** exist, **as such** they **are deceptive.**

"Just what," you may ask, "is meant by the word **deceptive**?" **The totally exquisite marks** and signs **on a Buddha's body are also not deceptive,** and true, **but only insofar as they do not exist** truly. **Thus you should see the One Thus Gone as having no marks, no marks** to indicate his nature, **at all.**

The section here helps to prevent us from falling into either one of the two extremes. The physical body of the Buddha and its various marks and signs do exist—albeit in a deceptive way, in a false or empty way—and this fact keeps us from the extreme of denying the existence of something which actually does exist.

The text though also states that there exist no marks, and no marks that would indicate any nature, which also exist truly. This fact keeps us from the extreme of asserting the existence of something which actually does not exist. The former of these two [marks] is referring to the physical body of a Buddha. The latter is referring to the dharma body, and chiefly to the essence body.

The Asian Classics Institute
Course VI: The Diamond-Cutter Sutra

Reading Four: The Future of the Buddha's Teaching

The following selections are taken from Sunlight on the Path to Freedom, *written by Choney Lama Drakpa Shedrup (1675-1748) of Sera Mey Tibetan Monastery. The original root text of the sutra by Lord Buddha is included in darker type.*

།བཅོམ་ལྡན་འདས། མ་འོངས་པའི་དུས་ལྔ་བརྒྱ་ཐ་མ་ལ་དམ་པའི་ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་འཇིག་པར་འགྱུར་བ་ན་སེམས་ཅན་གང་ལ་ལ་དག་འདི་ལྟ་བུའི་མདོ་སྡེའི་ཚིག་བཤད་པ་འདི་ལ་ཡང་དག་པར་འདུ་ཤེས་བསྐྱེད་པར་འགྱུར་བ་ལྟ་མཆིས་སམ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར། ཁྱོད་འདི་སྐད་དུ། མ་འོངས་པའི་དུས་ལྔ་བརྒྱ་ཐ་མ་ལ་དམ་པའི་ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་འཇིག་པར་འགྱུར་བ་ན་སེམས་ཅན་གང་ལ་ལ་དག་འདི་ལྟ་བུའི་མདོ་སྡེའི་ཚིག་བཤད་པ་འདི་ལ་ཡང་དག་པར་འདུ་ཤེས་བསྐྱེད་པར་འགྱུར་བ་ལྟ་མཆིས་སམ་ཞེས་མ་ཟེར་ཅིག །

> **O Conqueror, what will happen in the future, in the days of the last five hundred, when the holy Dharma is approaching its final destruction? How could anyone of those times ever see accurately the meaning of the explanations given in sutras such as this one?**

And the Conqueror bespoke,

> **O Subhuti, you should never ask the question you have just asked: "What will happen in the future, in the days of the last five hundred, when the Dharma is approaching its final**

> **destruction? How could anyone of those times ever see accurately the meaning of the explanations given in sutras such as this one?"**

།དེ་ལྟ་བུའི་ཆོས་གཟུགས་ཀྱི་སྐུ་བཤད་པའི་མདོ་འདི་ལ་ཡིད་ཆེས་ཤིང་མོས་པའི་སེམས་ཅན་མ་འོངས་པ་འབྱུང་ངམ་ཞེས་པ་ནི། རབ་འབྱོར་གྱིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་འོངས་པའི་དུས་ལྔ་བརྒྱའི་ཐ་མ་ལ་དམ་པའི་ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་འཇིག་པར་འགྱུར་བ་ན་སོགས་ཏེ། ལན་དུ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་རབ་འབྱོར་ཁྱོད་དེ་སྐད་མ་ཟེར་ཅིག་ཅེས་པ་ནི་ཁྱོད་མ་འོངས་པ་ན་དེ་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་འབྱུང་མི་འབྱུང་ལ་དོགས་པ་མ་ཟ་ནས་མ་འདྲི་ཤིག་ཅེས་པའི་དོན་ནོ།

The issue is whether or not there will be **anyone** at all **in the future** who believes in, or has any great interest in, **sutras such as this one—**sutras which **explain** the nature of the dharma body, and the physical body, of a Buddha. In order to raise this issue, Subhuti asks the question that begins with **"O Conqueror, what will happen in the future, in the days of the last five hundred, when the holy Dharma is approaching its final destruction?"**

In reply, **the Conqueror speaks: "O Subhuti, you should never ask the question you have just asked."** What he means here is that Subhuti should never entertain the uncertainty of wondering whether or not there will be anyone of this type in the future; and if he never had this doubt, Subhuti would never ask the question.

ཡང་རབ་འབྱོར། མ་འོངས་པའི་དུས་ལྔ་བརྒྱ་ཐ་མ་ལ་དམ་པའི་ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་འཇིག་པར་འགྱུར་བ་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ལྡན་པ། ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ། ཤེས་རབ་དང་ལྡན་པ་དག་འབྱུང་སྟེ། རབ་འབྱོར། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་དེ་དག་ཀྱང་སངས་རྒྱས་གཅིག་ལ་བསྙེན་བཀུར་བྱས་པ་མ་ཡིན། སངས་རྒྱས་གཅིག་ལ་དགེ་བའི་རྩ་བ་བསྐྱེད་པ་མ་ཡིན་གྱི། རབ་འབྱོར། སངས་རྒྱས་བརྒྱ་སྟོང་མང་པོ་ལ་བསྙེན་བཀུར་བྱས་ཤིང་། སངས་རྒྱས་

བརྒྱ་སྟོང་དུ་མ་ལ་དགེ་བའི་རྩ་བ་དག་བསྐྱེད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་
དཔའ་ཆེན་པོ་དག་འབྱུང་ངོ་།

And again the Buddha bespoke,

> **O Subhuti, in the future, in the days of the last five hundred, when the holy Dharma is approaching its final destruction, there will come bodhisattvas who are great beings, who possess morality, who possess the fine quality, and who possess wisdom.**
>
> **And these bodhisattvas who are great beings, o Subhuti, will not be ones who have rendered honor to a single Buddha, or who have collected stores of virtue with a single Buddha. Instead, o Subhuti, they will be ones who have rendered honor to many hundreds of thousands of Buddhas, and who have collected stores of virtue with many hundreds of thousands of Buddhas. Such are the bodhisattvas, the great beings, who then will come.**

།རབ་འབྱོར་མ་འོངས་པའི་དུས་སུ་དམ་པའི་ཆོས་འཇིག་པར་འགྱུར་བའི་ཚེ་ན་ཡང་།
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ལྷག་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསླབ་པ་དང་ལྡན་པ་དང་།
ལྷག་པ་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བསླབ་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ་དང་། ལྷག་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་
བསླབ་པ་སྟེ་བསླབ་པ་གསུམ་དང་ལྡན་པ་དག་ངེས་པར་འབྱུང་སྟེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་ཆེན་པོ་དེ་དག་ཀྱང་སྔོན་སངས་རྒྱས་གཅིག་ཙམ་ལ་བསྙེན་བཀུར་ཞིང་དགེ་བའི་
རྩ་བ་བསྐྱེད་པ་མ་ཡིན་གྱི། སངས་རྒྱས་འབུམ་ཕྲག་དུ་མ་ལ་བསྙེན་བཀུར་ཞིང་དགེ་
རྩ་བསྐྱེད་པ་ཡིན་པར་ངས་མཁྱེན་ཏོ་ཞེས་པའོ།

O Subhuti, says the text, **in the future,** even **when the holy Dharma is approaching its final destruction, there will come bodhisattvas who are great beings. They will possess** the extraordinary form of the training of **morality; they will possess that fine quality** which consists of the extraordinary form of the training of concentration, **and they will possess** the extraordinary form of the training of **wisdom.**

And these bodhisattvas who are great beings will not be ones who have rendered honor to or collected stores of virtue with only **a single Buddha,** but **instead they will be ones who have rendered honor to and collected stores of virtue with many hundreds of thousands of Buddhas.** This fact, says the Conqueror, is something I can perceive right now.

།ཀཱ་ཤཱིས་ལྔ་བརྒྱ་ཐ་མ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་བརྒྱ་ཕྲག་ལྔའི་ཚོགས་ནི་ལྔ་བརྒྱ་སྟེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་བསྟན་པ་ལྔ་བརྒྱ་ཕྲག་ལྔའི་བར་དུ་གནས་ཞེས་གྲགས་པས་ཞེས་བཤད་པའི་ལྔ་བརྒྱ་ཕྲག་ལྔ་ནི་ལོ་ཉིས་སྟོང་ལྔ་བརྒྱའི་བར་དུ་བསྟན་པ་གནས་ཞེས་པའོ། །བསྟན་པའི་གནས་ཚད་ལ་མདོ་དང་དགོངས་འགྲེལ་དག་ལས་བཤད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་མང་སྟེ། ཐུབ་པའི་བསྟན་པ་ལོ་སྟོང་དང་ཉིས་སྟོང་དང་ཉིས་སྟོང་ལྔ་བརྒྱ་དང་ལྔ་སྟོང་དུ་གནས་པར་བཤད་པའང་ཡོད་དེ་དགོངས་པ་ནི་མི་འགལ་ལོ། །མི་འགལ་བའི་ཚུལ་ནི་འགའ་ཞིག་འབྲས་བུ་དང་སྒྲུབ་པའི་དུས་དང་འགའ་ཞིག་ནི་ལུང་གི་དུས་ལ་དགོངས་ཤིང་། ལ་ལ་ནི་འཕགས་ཡུལ་གྱི་དབང་དུ་མཛད་པར་མངོན་ནོ། །དེ་ལྟ་བུའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་འཕགས་ཡུལ་གྱི་འཛམ་གླིང་རྒྱན་དྲུག་ལྟ་བུ་སོགས་དང་། བོད་དུ་ནི་ས་པཎ་དང་བུ་སྟོན་དང་རྗེ་ཡབ་སྲས་ལྟ་བུའོ།

Master Kamalashila explains the expression **"days of the last five hundred"** as follows:

> "Five hundred" here refers to a group of five hundreds; it refers to the well-known saying that "The teachings of the Conqueror will remain for five times five hundred."

As such, the "five times five hundred" refers to the length of time that the teachings will remain in the world: 2,500 years.

On the question of just how long the teachings will survive in this world, we see a number of different explanations in the various sutras and commentaries upon them. These state that the teachings of the Able One will last for a thousand years, or two thousand, or two and a half thousand, or five thousand years. When we consider their intent though these various statements, they are not in contradiction with each other.

The reason for their lack of contradiction is that some of these works are meant to refer to the length of time that people will still be achieving goals, or still be practicing. Still others refer to the length of time that the physical records of these teachings remain in our world. Some, finally, appear to be referring to the Land of the Realized [India].

There are many examples of the kinds of bodhisattvas mentioned in the text. In the Land of the Realized, there have been the "Six Jewels of the World of Dzambu," and others like them. In Tibet there have been high beings like the Sakya Pandita, or Buton Rinpoche, or the Three Lords—the father and his spiritual sons.

།རབ་འབྱོར། གང་དག་འདི་ལྟ་བུའི་མདོ་སྡེའི་ཚིག་བཤད་པ་འདི་ལ་སེམས་དད་པ་གཅིག་ཙམ་རྙེད་པར་འགྱུར་བ་དེ་དག་ནི། རབ་འབྱོར། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་མཁྱེན་ཏོ། །རབ་འབྱོར། དེ་དག་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གཟིགས་ཏེ། རབ་འབྱོར། སེམས་ཅན་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ནི། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་བསྐྱེད་ཅིང་རབ་ཏུ་སྡུད་པར་འགྱུར་རོ།

> **O Subhuti, suppose a person reaches even just a single feeling of faith for the words of a sutra such as this one. The One Thus Gone, o Subhuti, knows any such person. The One Thus Gone, o Subhuti, sees any such person. Such a person, o Subhuti, has produced, and gathered safely into himself, a mountain of merit beyond any estimation.**

།དེའི་ཚེ་སེམས་ཅན་གང་དག་འདི་ལྟ་བུའི་མདོ་སྡེ་ཤེར་ཕྱིན་སྟོན་པའི་གཞུང་རྣམས་ལ་ཐོས་བསམ་གྱིས་དད་པ་མང་པོ་ལྟ་ཅི་སེམས་དང་བ་གཅིག་ཙམ་ཞིག་རྙེད་ཅིང་བསྐྱེད་པར་འགྱུར་བའི་སེམས་ཅན་དེ་རྣམས་ནི། ད་ལྟ་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་མཁྱེན་ཅིང་གཟིགས་ཏེ་སེམས་ཅན་དེ་དག་གིས་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་བསྐྱེད་ཅིང་སྡུད་པར་འགྱུར་རོ། །མཁྱེན་པ་ནི་བསམ་པ་དང་གཟིགས་པ་ནི་གཟུགས་ལ་སོགས་པའོ།

Suppose, says the text, **that a person** of those future days learns, and then contemplates, **a sutra such as his one;** that is, a scripture which teaches the perfection of wisdom. And say further that this brings him to **reach,** or develop, **even just a single feeling of** admiration for this teaching—much less any frequent emotion of **faith** for it. From this moment on the **One Thus Gone knows and sees that any such person has produced, and gathered safely into himself, a mountain of merit beyond any estimation.** He "knows" the person's thoughts, and "sees" his visual form and such.

།དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། རབ་འབྱོར། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་དེ་དག་ནི། བདག་ཏུ་འདུ་ཤེས་འཇུག་པར་མི་འགྱུར་ཞིང་། སེམས་ཅན་དུ་འདུ་ཤེས་པ་མ་ཡིན། སྲོག་ཏུ་འདུ་ཤེས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གང་ཟག་ཏུའང་འདུ་ཤེས་འཇུག་པར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།

> **Why is it so? Because, Subhuti, these bodhisattvas who are great beings entertain no conception of something as a self, nor do they entertain any conception of something as a living being, nor any conception of something as being alive, nor any conception of something as a person.**

།རྒྱུ་མཚན་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་དག་ནི་བདག་དང་སེམས་ཅན་དང་སྲོག་དང་གང་ཟག་ཏུ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་འདུས་ཤེས་མངོན་འགྱུར་བ་འཇུག་པར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །བདག་དང་གང་ཟག་སོགས་ཀྱི་སྒྲ་དོན་ནི་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་ཏེ། ཀཱ་ཤཱིས་ནི་ངའོ་སྙམ་དུ་བདག་ཡོད་པར་འཛིན་པ་ནི་བདག་ཏུ་འདུས་ཤེས་པའོ། །བདག་གིར་ཡོད་པར་འཛིན་པ་ནི་སེམས་ཅན་དུ་འདུ་ཤེས་པའོ། །བདག་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཚེ་ཇི་སྲིད་གནས་ཀྱི་བར་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ནི་སྲོག་ཏུ་འདུ་ཤེས་པའོ། །ཡང་དང་ཡང་དུ་འགྲོ་བ་དག་ཏུ་འགྲོ་བར་འཛིན་པ་ནི་གང་ཟག་ཏུ་འཛིན་པའོ་ཞེས་བཤད་དེ། བདག་གིར་འཛིན་པའི་དོན་སྤྱི་མ་དང་ཙུང་མི་འདྲའོ། །དེ་ལྟ་བུའི་འདུ་ཤེས་རགས་པ་

མི་འཇུག་པ་ནི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་སྐབས་ལ་དགོངས་སོ།

One may ask the reason **why** the above **is so.** It's because **these** particular **bodhisattvas** will **entertain no** manifest **conception of something as a self, or as a living being, or as being alive, or as a person.** The denotation of the words "self" and "person" and so on here are the same as I have mentioned earlier. Master Kamalashila at this point says:

> The expression "conceive of something as a self" means thinking "me," or grasping that the self exists. "Conceiving of something as a living being" means grasping that something belonging to the self exists. "Conceiving of something as being alive" means continuing to grasp to the same "self" as above, but for the entire length of its life. "Conceiving of something as a person" means grasping that those who are born again and again are born.

Thus the meaning of grasping to something as belonging to the self is a bit different than before.

When the text says that these bodhisattvas **entertain no** such coarse **conceptions,** it is referring specifically to the occasions at which one realizes the lack of a self-nature.

།རབ་འབྱོར། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་དེ་དག་ཆོས་སུ་འདུ་ཤེས་པ་དང་། ཆོས་མེད་པར་ཡང་འདུ་ཤེས་མི་འཇུག་སྟེ། དེ་དག་ནི། འདུ་ཤེས་དང་། འདུ་ཤེས་མེད་པར་ཡང་འདུ་ཤེས་འཇུག་པར་མི་འགྱུར་རོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། རབ་འབྱོར། གལ་ཏེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་དེ་དག་ཆོས་སུ་འདུ་ཤེས་འཇུག་ན། དེ་ཉིད་དེ་དག་གི་བདག་ཏུ་འཛིན་པར་འགྱུར་ཞིང་། སེམས་ཅན་དུ་འཛིན་པ་དང་། སྲོག་ཏུ་འཛིན་པ་དང་། གང་ཟག་ཏུ་འཛིན་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་ཆོས་མེད་པར་འཇུག་ནའང་དེ་ཉིད་དེ་དག་གི་བདག་ཏུ་འཛིན་པར་འགྱུར་ཞིང་། སེམས་ཅན་དུ་འཛིན་པ་དང་། སྲོག་ཏུ་འཛིན་པ་དང་། གང་ཟག་ཏུ་འཛིན་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།

O Subhuti, these bodhisattvas who are great beings neither entertain any conception of things as things, nor do they entertain any conception of things as not being things. They neither entertain any conception of a thought as a conception, nor do they entertain any conception of a thought as not being conception.

Why is it so? Because if, o Subhuti, these bodhisattvas who are great beings were to entertain any conception of things as things, then they would grasp these same things as being a "self"; they would grasp them as being a living being; they would grasp them as being something that lives; they would grasp them as a person.

And even if they were to entertain them as not being things, that too they would grasp as being a "self"; they would grasp as being a living being; they would grasp as being something that lives; they would grasp as a person.

།དེ་རྣམས་བདག་ཏུ་སོགས་བདེན་ཞེན་གྱིས་མི་འཛུག་པར་མ་ཟད། གཟུགས་སོགས་ལ་ཐ་སྙད་དུ་ཆོས་སུ་བདེན་པར་འདུ་ཤེས་པ་དང་། ཆོས་སུ་མེད་པར་ཡང་བདེན་ཞེན་གྱིས་འདུ་ཤེས་མི་འཛུག་སྟེ། དེ་དག་ནི་དེ་ལྟ་བུའི་འདུ་ཤེས་ཡོད་པ་དང་འདུ་ཤེས་མེད་པར་ཡང་འཛུག་པར་མི་འགྱུར་རོ། །རྣམ་པ་གཅིག་ཏུ་ནི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཆོས་དང་། ཀུན་རྫོབ་པའི་ཆོས་རྣམས་བདེན་པར་མེད་པ་ལའང་བདེན་ཞེན་གྱི་འདུ་ཤེས་མི་འཛུག་པའི་དོན་དུ་བཤད་ཀྱང་རུང་སྟེ། འདུ་ཤེས་དེ་ལྟར་འཛུག་ན་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བ་ནི། ཆོས་སུ་འདུ་ཤེས་འཛུག་ན་ཡང་སོགས་དང་། ཆོས་བདག་མེད་པར་འདུ་ཤེས་འཛུག་ན་ཡང་ཞེས་སོགས་དང་འབྲེལ་ལོ།

The text is saying: "Not only do these beings avoid entertaining a belief in things as being something true; **neither do they entertain any conception of** physical form and other **things as** being true **things** nominally. **Nor** as well **do they entertain any conception** where they believe that **these things are not things."**

From another point of view, it is appropriate as well to gloss the passage as follows. Physical form and other such things are deceptive objects, and deceptive objects are not something which is true. These bodhisattvas avoid entertaining even the conception where one believes that this fact itself is

something true. If one in fact did entertain such a conception, then certain problems would arise—and this explains the relevance of the two paragraphs that come next in the root text, the one that mentions **"If they were to entertain any conception of things as things"** and so on; and the other that starts with **"If they were to entertain them as not being things"** that had a self.

The Asian Classics Institute
Course VI: The Diamond-Cutter Sutra

Reading Five: Emptiness and Karma

The following selections are taken from Sunlight on the Path to Freedom, *written by Choney Lama Drakpa Shedrup (1675-1748) of Sera Mey Tibetan Monastery. The original root text of the sutra by Lord Buddha is included in darker type.*

།བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར། འདི་ཇི་སྙམ་དུ་སེམས། རིགས་ཀྱི་བུའམ། རིགས་ཀྱི་བུ་མོ་གང་ལ་ལ་ཞིག་གིས་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདི་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་བདུན་གྱིས་རབ་ཏུ་གང་བར་བྱས་ཏེ་སྦྱིན་པ་བྱིན་ན། རིགས་ཀྱི་བུའམ། རིགས་ཀྱི་བུ་མོ་དེ་གཞི་དེ་ལས་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་མང་དུ་བསྐྱེད་དམ།

The Conqueror bespoke:

> **O Subhuti, what do you think? Suppose some son or daughter of noble family were to take all the planets of this great world system, a system with a thousand of a thousand of a thousand planets, and fill them all up with the seven kinds of precious substances, and offer them to someone. Would that son or daughter of noble family create many great mountains of merit from such a deed?**

།དེ་ལྟར་སངས་རྒྱས་པ་དང་ཆོས་བསྟན་པ་སོགས་ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་མེད་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པས་སྦྱིན་པ་བྱིན་པ་ལས་བསོད་ནམས་ཆེན་པོ་འབྱུང་མོད། དེ་

ལས་ཀྱང་ཆོས་འདི་ལ་ཐོས་བསམ་སྒོམ་པའི་ཉམས་ལེན་བྱས་པའི་བསོད་ནམས་ལྷག་པར་ཆེའོ་ཞེས་སྟོན་པ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་རབ་འབྱོར་ལ་ཁྱོད་འདི་སྙམ་དུ་སེམས། རིགས་ཀྱི་བུ་དང་བུ་མོ་གང་ལ་ལ་ཞིག་གིས། ཇི་སྐད་དུ་མཛོད་ལས། གླིང་བཞི་པ་དང་ཉི་ཟླ་དང་། །རི་རབ་དང་ནི་འདོད་ལྷ་དང་། །ཚངས་པའི་འཇིག་རྟེན་སྟོང་ལ་ནི། །སྟོང་ནི་སྤྱི་ཕུད་ཡིན་པར་འདོད། །དེ་སྟོང་ལ་ནི་སྟོང་གཉིས་པ། །བར་མའི་འཇིག་རྟེན་ཁམས་ཡིན་ནོ། །དེ་སྟོང་ལ་ནི་སྟོང་གསུམ་མོ། །ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར། སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདི་གསེར་དང་དངུལ་དང་ཤེལ་དང་བཻ་ཌཱུརྻ་དང་རྡོའི་སྙིང་པོ་དང་སྤུག་དང་མུ་ཏིག་དམར་པོ་སྟེ་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་བདུན་གྱིས་གང་བར་བྱས་ཏེ། གཞན་ལ་སྦྱིན་པ་བྱིན་ན་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་མང་དུ་བསྐྱེད་དམ་ཞེས་པས།

With this next section of the sutra, Lord Buddha wishes to demonstrate a certain fact. In the sections above we have spoken about the act of becoming enlightened, and of teaching the dharma, and so on. Neither these, nor any other object in the universe, exists ultimately. Nonetheless, they do exist nominally. As such, one would have to admit that anyone who performs an act of giving does acquire great merit thereby. Yet anyone who carries out the process of learning, or contemplating, or meditating upon this teaching acquires infinitely greater merit.

To convey this point, **the Conqueror** asks **Subhuti** the question beginning with **"What do you think? Suppose some son or daughter of noble family were to take this great world system, a system with a thousand of a thousand of a thousand planets..."** The system mentioned here is described in the *Treasure House [of Higher Knowledge,* the *Abhidharmakosha,]* as follows:

> A thousand sets of all four continents with
> A sun and moon, Mount Supreme, pleasure
> Beings of the desire, and world of the
> Pure agreed as an elementary system.
> A thousand of these is a second-order kind,
> The intermediate type of world system.
> A third-order system is a thousand of these.

"Suppose further," continues Lord Buddha, **"that they were to fill up this system of planets with the seven kinds of precious substances:** with gold, silver, crystal, lapis, the gem essence [emerald], *karketana* stone, and crimson pearl. And say then that **they offered them to someone. Would they create many great mountains of merit from such a deed,** from giving someone else such a gift?"

རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས། མང་ལགས་སོ། །བདེ་བར་
གཤེགས་པ། མང་ལགས་ཏེ། རིགས་ཀྱི་བུའམ། རིགས་ཀྱི་བུ་མོ་དེ་གཞི་དེ་ལས་
བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་མང་དུ་བསྐྱེད་དོ། །དེ་ཅིའི་སྐད་དུ་ཞེ་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས།
བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དེ་ཉིད་ཕུང་པོ་མ་མཆིས་པའི་སྐད་དུ་སྟེ། དེས་ན། དེ་བཞིན་
གཤེགས་པས་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ། །ཞེས་གསུངས་སོ།

And Subhuti replied,

> **O Conqueror, many would it be. O Conqueror, it would be many. This son or daughter of noble family would indeed create many great mountains of merit from such a deed. And why so? Because, o Conqueror, these same great mountains of merit are great mountains of merit that could never exist. And for this very reason do the Ones Thus Gone speak of "great mountains of merit, great mountains of merit."**

ལན་དུ་རབ་འབྱོར་གྱིས་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་མང་བར་ཞུས་ཤིང་བསོད་ནམས་ཀྱི་
ཕུང་པོ་དེ་ཡང་རྨི་ལམ་དང་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་ཡོད་པར་འཇོག་ལགས་ཀྱི།
བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དེ་ཉིད་དོན་དམ་པར་ཕུང་པོར་གྲུབ་པ་མ་མཆིས་ཤིང་། ཐ་སྙད་
དུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་དེ་ལ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ། །བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་
ཞེས་ཐ་སྙད་མཛད་ཅིང་གསུངས་སོ་ཞེས་གསོལ། འདིས་ནི་ལས་དཀར་ནག་སྤྱར་
བྱས་པ་དང་ཕྱིས་བྱེད་པར་འགྱུར་བའི་འདས་པ་འགགས་ཤིང་མ་འོངས་པ་ད་ལྟ་མ་
བྱུང་བས་མེད་ཀྱང་། སྤྱིར་ཡོད་པར་འདོད་དགོས་ཤིང་དེ་ཉིད་བྱེད་པ་པོའི་སེམས་རྒྱུད་

དང་འབྲེལ་བ་ལས་འབྲས་བུ་འབྱུང་བར་འདོད་དགོས་ཚུལ་ལ་སོགས་བསྟན་ཏེ་ཤིན་ཏུ་ཏུང་ དཀའ་བའི་གནས་ཡིན་ནོ།

In response, **Subhuti replies:**

> **It would be many** great mountains of merit—and these great mountains of merit are mountains of merit that we could establish as existing only in name, only in the way that a dream or an illusion exists: **these same great mountains of merit though** could **never exist** as mountains that existed ultimately. **The Ones Thus Gone** as well **speak** in a nominal sense **of "great mountains of merit, great mountains of merit"**—applying the name to them.

This section is meant to demonstrate a number of different points. Black and white deeds that you have committed before now, and which you are going to commit later, are such that the ones in the past have stopped, and the ones in the future are yet to come. Therefore they are non-existent, but we have to agree that, generally speaking, they exist. We also have to agree that they are connected to the mind stream of the person who committed them, and that they produce their appropriate consequences for this person. These and other difficult issues are raised in the words above.

།བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར། རིགས་ཀྱི་བུའམ། རིགས་ཀྱི་བུ་མོ་གང་གིས་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདི་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་བདུན་གྱིས་རབ་ཏུ་གང་བར་བྱས་ཏེ་སྦྱིན་པ་བྱིན་པ་བས། གང་གིས་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་འདི་ལས་ཐ་ན་ཚིག་བཞི་པའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་གཅིག་ཙམ་བཟུང་ནས་གཞན་དག་ལ་ཡང་འཆད་ཅིང་ཡང་དག་པར་རབ་ཏུ་སྟོན་ན། དེ་གཞི་དེ་ལས་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཆེས་མང་དུ་གྲངས་མེད་དཔག་ཏུ་མེད་པ་བསྐྱེད་དོ།

And the Conqueror bespoke:

> **O Subhuti, suppose some son or daughter of noble family were to take all the planets of this great world system, a system with a thousand of a thousand of a thousand planets, and fill them all up with the seven kinds of precious substances, and offer**

them to someone. Suppose on the other hand that one of them held but a single verse of four lines from this particular dharma, and explained it to others, and taught it correctly. By doing the latter, this person would create many more great mountains of merit than with the former: they would be countless, and beyond all estimation.

།ཚིགས་སུ་བཅད་པ་ཞེས་འབྱུང་བ་ནི་འདི་བོད་སྐད་དུ་ཚིགས་བཅད་མ་ཡིན་ཀྱང་ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྐད་ལ་ཚིགས་བཅད་དུ་བསྒྲིགས་རྒྱུ་ཡོད་པ་ལ་དགོངས་པའོ། །བཟུང་བ་ནི་ཚིག་བློ་ལ་བཟུང་བ་དང་། གླེགས་བམ་ལག་ཏུ་ཡོད་པ་ལའང་བྱར་རུང་ཞིང་ཁ་ཏོན་བྱེད་པ་དང་། ཡང་དག་པར་འཆད་པ་ནི་ཚིག་བརྗོད་ཅིང་ལེགས་པར་འཆད་པ་དང་། སྟོན་པ་ནི་དོན་ལེགས་པར་སྟོན་པ་ལ་བཤད་ཅིང་དེ་ནི་གཙོ་ཆེ་བའི་དབང་དུ་མཛད་པའོ། །དེ་ལྟར་བཟུང་བ་སོགས་བྱས་ན་དེ་ལས་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཆེས་གྲངས་མེད་ཅིང་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ཞིག་བསྐྱེད་དོ།

We should first say something about the word **"verse"** here. Although the sutra in Tibetan is not written in verse, the idea is that one could put it into verse in Sanskrit. The word **"hold"** refers to "holding in the mind," or memorizing. It can also apply to holding a volume in one's hand and, in either case, reciting the text out loud.

The phrase **"explain it correctly"** is explained as stating the words of the sutra and explaining them well. The phrase **"teach it correctly"** is explained as teaching the meaning of the sutra well, and this is the most important part.

Suppose now that **one held** the sutra and did the other things mentioned with it, rather than the other good deed described. **This person would** then **create great mountains of merit that were ever more countless, and beyond all estimation.**

།དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། རབ་འབྱོར། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ནི།

འདི་ལས་བྱུང་སྟེ། སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམས་ཀྱང་འདི་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་རོ།

> **Why is it so? Because, Subhuti, this is where the matchless and totally perfect enlightenment of the Ones Thus Gone, the Destroyers of the Foe, the Totally Enlightened Buddhas, comes from. It is from this as well that the Buddhas, the Conquerors, are born.**

།རྒྱུ་མཚན་ནི། ཟང་ཟིང་གི་སྦྱིན་པ་བྱིན་པ་ལས་ཆོས་ཀྱི་སྦྱིན་པ་བྱིན་པ་ཕན་ཡོན་ལྷག་པར་ཆེ་ཞིང་། དེར་མ་ཟད། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ནི་གཞུང་འདིའི་བརྗོད་བྱའི་དོན་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེར་ཕྱིན་འདི་ལས་ཐོབ་ཅིང་བྱུང་སྟེ། སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམས་ཀྱང་འདི་ཉམས་སུ་བླངས་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་རོ།

The reason for this is as follows. The act of giving someone the dharma is of much more benefit that the act of giving material things. Not only that, but **the enlightenment of the totally enlightened Buddhas comes from—**is achieved through—the perfection of wisdom: the realization of emptiness which forms the subject matter of this text. **It is from** putting **this** into practice as well **that the Buddhas, the Conquerors, are born.**

(There is no reading for class six)

The Asian Classics Institute
Course VI: The Diamond-Cutter Sutra

Reading Seven: Emptiness and the Destruction of the Mental Afflictions

The following selections are taken from Sunlight on the Path to Freedom, *written by Choney Lama Drakpa Shedrup (1675-1748) of Sera Mey Tibetan Monastery. The original root text of the sutra by Lord Buddha is marked with an ornament in the Tibetan and bold in the English.*

༄༅བཅོམ་ལྡན་འདས། བདག་ནི། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པར་གནས་པ་རྣམས་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་བསྟན་ཏེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་བདག་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་དགྲ་བཅོམ་པ་ལགས་ཀྱང་། བཅོམ་ལྡན་འདས། བདག་འདི་སྙམ་དུ། བདག་ནི། དགྲ་བཅོམ་པའོ། །སྙམ་དུ་མི་སེམས་ལགས་སོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས། གལ་ཏེ་བདག་འདི་སྙམ་དུ། བདག་གིས་དགྲ་བཅོམ་པ་ཉིད་ཐོབ་བོ། །སྙམ་དུ་སེམས་པར་གྱུར་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་བདག་ལ་རིགས་ཀྱི་བུ་རབ་འབྱོར་ནི། ཉོན་མོངས་པ་མེད་པར་གནས་པ་རྣམས་ཀྱི་མཆོག་ཡིན་ཏེ། ཅི་ལའང་མི་གནས་པས་ན། ཉོན་མོངས་པ་མེད་པར་གནས་པ། ཉོན་མོངས་པ་མེད་པར་གནས་པ་ཞེས་ལུང་མི་སྟོན་ལགས་སོ།

O Conqueror, I declare that the Ones Thus Gone—those Destroyers of the Foe who are the Totally Enlightened Buddhas—reside in the highest of all those states that are free of the mental afflictions. I am, o Conqueror, a person who is free of desire; I am a foe destroyer.

But I do not, o Conqueror, think to myself, "I am a foe destroyer." For suppose, o Conqueror, that I did think to myself, "I have attained this very state, the state of a foe destoyer." If I did think this way, then the One Thus Gone could never have given me the final prediction: he could never have said: "O son of noble family, o Subhuti, you will reach the highest of all those states that are free of the mental afflictions. Because you stay in no state at all, you have reached the state free of mental afflictions; you have reached what we call the 'state free of mental afflictions.'

།དེ་ནས་རབ་འབྱོར་གྱིས་བདག་ཐ་སྙད་དུ་ཉོན་མོངས་སྤངས་པའི་དགྲ་བཅོམ་པ་ལགས་ཀྱང་། བདག་གིས་བདག་ནི་དགྲ་བཅོམ་པའོ་སྙམ་དུ་བདེན་པར་མི་འཛིན་ལགས་སོ་ཞེས་དང་། གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་འཛིན་ན་ནི་བདག་ཀྱང་ཉོན་མོངས་ཅན་དུ་འགྱུར་བས་དགྲ་བཅོམ་པ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ། །བདག་ནི་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡིན་ཏེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བདག་ལ་ཐ་སྙད་དུ་རིགས་ཀྱི་བུ་རབ་འབྱོར་ནི་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པ་རྣམས་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་ལུང་བསྟན་ལ། དོན་དམ་པར་ཅི་ལ་ཡང་མི་གནས་པས་ན་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པར་གནས་པར་ཞེས་ལུང་མི་སྟོན་ཏེ། དོན་དམ་པར་གནས་བྱ་དང་གནས་བྱེད་དང་གནས་པ་པོ་གང་ཡང་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བཤད་དེ། ཐལ་འགྱུར་བས་བདེན་འཛིན་ཉོན་མོངས་སུ་བཞེད་པ་དང་མཐུན་ནོ།

Then Subhuti explains, **"I am,** nominally speaking, **a foe destroyer.** But it is also true that **I do not,** while grasping to some true existence, **think to myself, "I am a foe destroyer."** If I did grasp to it this way then I would start to have mental afflictions, and then I would stop being a foe destroyer. I am a foe destroyer, and the Conqueror **has given me the final prediction:** he has told me, "Nominally speaking **Subhuti, son of noble family, you will reach the highest of all those states that are free of the mental afflictions."** In an ultimate sense though, **because I stay in no state at all,** he **could never have given me the final prediction, he could never have said, "O son of noble family, o Subhuti, you will reach the state free of mental afflictions."** This is because, ultimately speaking, there does not even exist any place to stay, no thing to make one stay there, nor even anyone who stays there. All this is consistent with the position of the Consequence school, which says that grasping to some true existence is a mental affliction.

༄༅། །བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར། འདི་ཇི་སྙམ་དུ་སེམས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་མར་མེ་མཛད་ལས་གང་བླངས་པའི་ཆོས་དེ་གང་ཡང་ཡོད་དམ། རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས། དེ་ནི། མ་ལགས་ཏེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་མར་མེ་མཛད་ལས་གང་བླངས་པའི་ཆོས་དེ་གང་ཡང་མ་མཆིས་སོ།

The Conqueror bespoke:

> **O Subhuti, what do you think? Was there any dharma at all which the One Thus Gone took up from that One Thus Gone, the Destroyer of the Foe, the Perfectly Enlightened Buddha called "Maker of Light"?**

And Subhuti respectfully replied,

> **O Conqueror, there was not. There exists no dharma at all which the One Thus Gone received, the One Thus Gone took up from that One Thus Gone, the Destroyer of the Foe, the Perfectly Enlightened Buddha called "Maker of Light."**

།དོན་དམ་པར་ཐོབ་བྱ་དང་ཐོབ་བྱེད་དང་ཐོབ་མཁན་རྣམས་མེད་པར་མ་ཟད། དོན་དམ་པར་བླང་བར་བྱ་བའི་ཆོས་ཀྱང་མེད་ཅེས་སྟོན་པ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་རབ་འབྱོར་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ངས་སྔོན་སངས་རྒྱས་མར་མེ་མཛད་ལས་དོན་དམ་པར་གང་བླངས་པའི་ཆོས་དེ་གང་ཡང་ཡོད་སྙམ་མམ་ཞེས་དྲིས་པ་ན། རབ་འབྱོར་གྱིས་དེ་མ་མཆིས་སོ་ཞེས་ལན་ཕུལ།

Ultimately speaking then there is nothing for one to achieve, and nothing that helps one achieve it, and no one even to do the achieving. But we can say even further that, again speaking ultimately, there is no dharma at all that one takes up, and practices. In order to demonstrate this point, Lord Buddha states the following.

The Conqueror asks, "O Subhuti, do you think that there was any dharma at all which I, **the One Thus Gone,** in those days long ago **took up,** ultimately speaking, **from the Buddha called 'Maker of Light'?"**

And Subhuti offers up **the reply,** "No, **there was no** such dharma."

འདིར་སློས་སུ་སངས་རྒྱས་མར་མེ་མཛད་ཀྱི་མཚན་ནས་སྨོས་པ་ནི། སྔོན་པས་སྔོན་
གཞོན་ནུ་ཆོས་ཀྱི་སྤྲིན་དུ་གྱུར་པའི་ཚེ། སངས་རྒྱས་མར་མེ་མཛད་ཀྱིས་བྱིན་གྱིས་
བརླབས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པ་ཆེན་པོ་ཐོབ་ཅིང་། ས་བརྒྱད་པ་
མངོན་དུ་མཛད་པ་ན་མར་མེ་མཛད་ཀྱིས་ཁྱོད་ལ་མ་འོངས་པའི་དུས་སུ་སངས་རྒྱས་ཤཱ
ཀྱ་ཐུབ་པ་ཞེས་བྱ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ལུང་བསྟན་པའི་བཀའ་དྲིན་དྲན་པའི་ཆེད་དེ་འོག་
ཏུ་བཤད་པར་བྱའོ།

This specific reference, wherein Lord Buddha speaks of the Buddha "Maker of Light" by name, recalls an event which had taken place long before. In those times our Teacher was a youth known as "Cloud of Dharma." Due to the blessing of the Buddha "Maker of Light," he was able to achieve a stage known as the "great mastery of things that never grow," and to bring about the eighth bodhisattva level. When this had happened, Light Maker gave him the final prediction, saying "In the future, you will become the Buddha known as 'Shakyamuni'." In order to remember the kindness that Light Maker paid on this occasion, I will speak more of this later on.

We should say a little about this expression, the "great mastery of things that never grow." This refers to a point at which one has eliminated the mental afflictions, and achieved total mastery, fluency, in meditating upon non-conceptual wisdom, which perceives directly each and every instance of the very nature of all things, their emptiness of any natural existence. As such, all caused objects appear to this person exclusively in the nature of an illusion, as empty of any true existence, not only during periods of deep meditation but during the times between these meditations as well.

།མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པ་ཆེན་པོ་ཐོབ་པ་ནི། ཉོན་མོངས་སྤངས་ཤིང་ཆོས་ཐམས་
ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པའི་ཆོས་ཉིད་མཐའ་དག་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མི་རྟོག་

ཡེ་ཤེས་ལ་གོམས་པ་དབང་བསྒྱུར་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་མཉམ་གཞག་གི་གནས་སྐབས་སུ་མ་ཟད། རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཡང་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་སྟོང་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་འབའ་ཞིག་ཏུ་སྣང་བར་འགྱུར་རོ།

When one reaches the stage of the great mastery of things that never grow, one directly perceives that no object at all has any true existence. One perceives that what was predicted to finally happen, and the thing one is to achieve, and becoming enlightened—all of them—are empty of any natural existence. As such the Buddha had no belief that he was taking up any truly existing dharma at all from the Buddha Light Maker.

།མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པ་ཐོབ་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་མངོན་དུ་གཟིགས་ཤིང་གང་ལུང་བསྟན་པ་དང་ཐོབ་པར་བྱ་བ་དང་འཚང་རྒྱ་བར་འགྱུར་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པར་གཟིགས་པས། མར་མེ་མཛད་ལས་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་ཆོས་གང་ཡང་བླངས་སྙམ་དུ་ཞེན་པ་མེད་དོ། །དེ་ཡང་ལུང་སྟོན་པའི་དུས་སུ་གང་དུ་ལུང་བསྟན་པའི་སངས་རྒྱས་དེ་མེད་ཅིང་། ལུང་བསྟན་པའི་དུས་ཀྱི་གང་ཟག་དེ་ལུང་བསྟན་ནས་སངས་རྒྱས་པའི་ཚེ་ང་མེད་ཀྱང་། ཐ་སྙད་དུ་འཚང་རྒྱ་བར་ལུང་བསྟན་པ་དང་སངས་རྒྱས་པའི་བར་གྱི་གང་ཟག་རྣམས་རྒྱུད་གཅིག་ཡིན་ཞིང་། དུས་སྔ་ཕྱིའི་ང་རྣམས་སོ་སོར་མ་ཕྱེ་བར་སྔ་ཕྱིའི་ང་ཀུན་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་ང་སྤྱི་ཞིག་ཡོད་པས་དེ་ལ་དགོངས་ནས་ཁྱོད་མ་འོངས་པ་ན་སངས་རྒྱས་དེར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ལུང་བསྟན་པའོ།

It is true that, at the time that the final prediction is made, the Buddha who is predicted does not yet exist. And it is true that, by the time he becomes a Buddha, the person who received the prediction no longer exists. In a nominal sense though there is a single continuum, a single person, who exists from the point of the prediction up to the point of enlightenment. There does exist a general kind of "me," one which extends to the whole "me" of the past and the future, where we do not divide out the separate me's of some specific points

in the past and future. It is with reference to this general "me" that the Buddha grants his final prediction, and says "You will become such and such a Buddha."

།དཔེར་ན་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་རྣམས་དང་ཚེ་སྟོད་སྨད་ཀྱི་ང་རྣམས་ད་ལྟའི་དུས་ཀྱི་ང་འདི་མིན་ཡང་དེ་དག་གིས་བྱས་པ་ལ་ངས་བྱས་སོ་ཞེས་དང་། དེ་དག་གིས་བྱེད་པ་ཡང་ངས་བྱེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཐ་སྙད་འདོགས་ནུས་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་ངས་ཁང་པ་དང་ཞྭ་གོས་ལྷམ་སོགས་འདི་དང་འདི་བྱའོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་དུས་སུ་ཁང་པ་སོགས་མེད་ཀྱང་མ་འོངས་པ་ན་འབྱུང་འགྱུར་ལ་བསམས་ཏེ་བརྗོད་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་འབྱུང་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་དོ།

To give an example, it is true that the particular me's of specific past or future lives, or else the particular me's of some point early on in your life, or later on in your life, are not the "me" you are at this present moment in time. Nonetheless it is allowable for us to say, of things that those me's have done or are going to do, "*I* did that," or "*I* am going to do that." It's just the same with the final prediction.

།རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་ན་ནི་ཁང་པ་སོགས་བྱའོ་སྙམ་པའི་དུས་ནའང་ཁང་པ་སོགས་ཡོད་ཅེས་འདོད་དགོས་ཀྱང་དེ་མེད་དོ། །དེ་ལྟ་བུ་ལ་དགོངས་ནས། མ་དྲོས་པས་ཞུས་པའི་མདོ་ལས། གང་ཞིག་རྐྱེན་ལས་སྐྱེས་པ་དེ་མ་སྐྱེས། །དེ་ལ་སྐྱེ་བའི་རང་བཞིན་ཡོད་མ་ཡིན། །རྐྱེན་ལ་རག་ལས་གང་དེ་སྟོང་པར་བཤད། །གང་ཞིག་སྟོང་ཉིད་ཤེས་དེ་བག་ཡོད་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། སྔར་བཤད་པའི་བདེན་མེད་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་རྣམས་ཀྱང་འདིར་ཡང་སྦྱར་རོ།

We also say things like "I am going to build a house," or "I am going to make a hat, or some clothes, or a pair of shoes." Even though the house and the rest have no existence at the moment that we say these things, we can speak nonetheless of them, for we are thinking of them in the sense of something that will come about in the future. And they will occur, if only nominally; but they will not come forth through any nature of their own. If they could come about

through some nature of their own, then the house and so forth that we must agree exist even as we speak of building or making them could never exist at all. This is exactly the idea expressed in the *Sutra Requested by Madrupa,* where it says:

> Anything which arises from conditions does not arise;
> There is no nature of arising in such a thing.
> Anything dependent on conditions is explained as empty;
> Anyone who understands emptiness is mindful.

You can also apply at this point all the reasonings presented earlier for demonstrating how things have no true existence.

།རྒྱུ་ལས་འབྲས་བུ་རྣམས་སྐྱེ་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་མི་སྐྱེ་བའི་ཚུལ་དེ་བཞིན་ལེགས་པར་ཤེས་ན་དབུ་མའི་ལུགས་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་ལ་བྱ་བྱེད་འཐད་ཚུལ་ཤེས་ཤིང་། སྣང་སྟོང་ཟུང་འཇུག་གི་དབུ་མའི་ལམ་ཡང་རྙེད་པར་འགྱུར་རོ།

At some point you will gain a really correct understanding of how, despite the fact that results do come from causes, they do not come from these causes through any nature of their own. At that moment you will finally grasp the way in which Middle Way philosophy describes how, despite the fact that things are empty of any natural existence, they can still quite properly work and function as they do. At that point too you will have discovered the Middle Way itself, the path where the appearance of the normal world and emptiness itself are inseparably married together.

****

༄༅ །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། རབ་འབྱོར། གང་གི་ཚེ་ཀ་ལིང་ཀའི་རྒྱལ་པོས་ངའི་ཡན་ལག་དང་། ཉིང་ལག་རྣམ་པར་བཅད་པར་གྱུར་པ་དེའི་ཚེ་ང་ལ་བདག་ཏུ་འདུ་ཤེས་སམ། སེམས་ཅན་དུ་འདུ་ཤེས་སམ། སྲོག་ཏུ་འདུ་ཤེས་སམ། གང་ཟག་ཏུ་འདུ་ཤེས་ཀྱང་མ་བྱུང་ཞིང་། ང་ལ་འདུ་ཤེས་ཅི་ཡང་མེད་ལ། འདུ་ཤེས་མེད་པར་གྱུར་པ་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།

> **Why is it so? Because, o Subhuti, there was a time when the King of Kalingka was cutting off the larger limbs, and smaller appendages, of my body. At that moment there came into my**

mind no conception of a self, nor or of a sentient being, nor of a living being, nor of a person—I had no conception at all. But neither did I not have any conception.

རྒྱུ་མཚན་ནི་རབ་འབྱོར་སྔོན་གྱི་དུས་གང་གི་ཚེ་ཀ་ལིང་ཀའི་རྒྱལ་པོས་ང་ཁོ་རང་གི་བུད་མེད་དང་འབྲེལ་ལམ་སྙམ་པའི་དོགས་ངན་བྱུང་སྟེ་རལ་གྲིས་ངའི་ཡན་ལག་དང་ཉིང་ལག་སོར་མོ་རྣམས་བཅད་པར་གྱུར་པ་དེའི་ཚེ། ངས་བཟོད་པའི་འཁོར་གསུམ་བདེན་མེད་དུ་ཤེས་ནས་བཟོད་པ་བསྒོམས་པས། ཐ་སྙད་པའི་ང་ལ་དམིགས་ནས་ངའོ་སྙམ་དུ་བདག་ཏུ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་འདུ་ཤེས་ནས་གང་ཟག་ཏུ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་འདུ་ཤེས་ཀྱང་མ་བྱུང་ཞིང་། དེའི་ཚེ་ང་ལ་དེ་ལྟ་བུའི་བདེན་ཞེན་གྱི་འདུ་ཤེས་ཅི་ཡང་མེད་ལ། ཐ་སྙད་དུ་འདུ་ཤེས་གཞན་མེད་པར་གྱུར་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། བཟོད་དོ་སྙམ་པའི་སྡུག་བསྔལ་དང་ལེན་དང་གནོད་པ་ལ་ཁྲོ་མི་སྙམ་པ་དང་། བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་ཆོས་ལ་ངེས་སེམས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ་སྙམ་དུ་དགོངས་སོ།

For what reason **is it so? Because** long ago **there was a time, o Subhuti, when the king of Kalingka** got the evil suspicion that I had engaged in relations with his woman. And so he **was cutting off the larger limbs, and smaller appendages of my body.** (The latter refers to the fingers and toes.)

At that moment I practiced patience, keeping my mind on an understanding of the lack of true existence to each of the three elements to the act of patience. As I focussed on the "me" which exists nominally, **there came into my mind no conception** where I held any belief in some truly existing "me": and so I had no conception **of** anything from a truly existing **"self"** up to a truly existing **"person."**

At that moment **I had no conception at all** of any such conception that something was existing truly. At the same time though it was **neither** as if **I had no** other, nominal **conceptions** at all. What Subhuti is saying here is the following. I did have the thought that I would have to keep my patience: I did have the thought to take the pain on willingly, and not to be upset about the harm being done to me. And I did have the kind of conception where I reconfirmed my knowledge of how I had perceived that no existing object has any true existence.

༄༅། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། རབ་འབྱོར། གལ་ཏེ་དེའི་ཚེ་བདག་ཏུ་འདུ་ཤེས་བྱུང་ན། དེའི་ཚེ་གནོད་སེམས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་ཀྱང་འབྱུང་ལ། སེམས་ཅན་དུ་འདུ་ཤེས་པ་དང་། སྲོག་ཏུ་འདུ་ཤེས་པ་དང་། གང་ཟག་ཏུ་འདུ་ཤེས་པ་བྱུང་ན། དེའི་ཚེ་གནོད་སེམས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་ཀྱང་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ།

Why is it so? Suppose, o Subhuti, that at that moment any conception of a self had come into my mind. Then the thought to harm someone would have come into my mind as well.

The conception of some sentient being, and the conception of some living being, and the conception of person, would have come into my mind. And because of that, the thought to harm someone would have come into my mind as well.

།རྒྱུ་མཚན་ནི་གལ་ཏེ་དུས་དེའི་ཚེ་ང་ལ་ངའོ་སྙམ་དུ་དོན་དམ་པར་བདག་ཏུ་འདུ་ཤེས་པ་སོགས་ཡོད་ན་ནི་དེའི་ཚེ་གཞན་ལ་གནོད་སེམས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་ཀྱང་འབྱུང་བར་འགྱུར་ན་དེ་མ་བྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་སོ།

Here is the reason **why it is so. Suppose that at that moment any conception of a self,** where I thought of "me" as existing in an ultimate way, **had come into my mind.** Or suppose any of the other conceptions mentioned had come into my mind. **Then the thought to harm someone would have come into my mind as well;** but the fact is that it did not.

The Asian Classics Institute
Course VI: The Diamond-Cutter Sutra

Reading Eight: Emptiness and Paradise; Emptiness and Purification

The root text is found in bold in the translation, and is marked with an ornament in the Tibetan. The commentary is by Choney Lama Drakpa Shedrup (1675-1748) of Sera Mey Tibetan Monastery.

༄༅། །བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གང་ལ་ལ་ཞིག་འདི་སྐད་དུ། བདག་གིས་ཞིང་བཀོད་པ་རྣམས་བསྒྲུབ་པར་བྱའོ། །ཞེས་ཟེར་ན། དེ་ནི། མི་བདེན་པར་སྨྲ་བའོ།

The Conqueror bespoke:

> **Suppose, o Subhuti, that some bodhisattva were to say, "I am working to bring about paradises." This would not be spoken true.**

།དེ་ལྟར་འཚང་རྒྱ་བ་ལ་གང་དུ་འཚང་རྒྱ་བའི་ཞིང་དག་པ་སྒྲུབ་དགོས་པར་སྟོན་པ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་རབ་འབྱོར་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གང་ལ་ལ་ཞིག་བདག་གིས་ཞིང་བཀོད་པ་རྣམས་བདེན་ཞེན་གྱིས་དོན་དམ་པར་བསྒྲུབ་པར་བྱའོ་སྙམ་ཞིང་ཟེར་ན། ཚིག་དེ་ནི་མི་བདེན་པར་སྨྲ་བའོ།

Lord Buddha wishes to indicate that, in order for a person to reach the enlightenment described above, he or she must first bring about a paradise in which to achieve the enlightenment. Therefore **the Conqueror** says to **Subhuti,**

> **Suppose some bodhisattva were to say** or think to himself—while holding a belief in true existence, and referring to ultimate existence—**"I am working to bring about paradises." This** statement **would not be spoken true.**

༄༅། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། རབ་འབྱོར། ཞིང་བཀོད་པ་རྣམས་ཞིང་བཀོད་པ་རྣམས་ཞེས་བྱ་བ་ནི། བཀོད་པ་དེ་དག་མེད་པར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་ན། ཞིང་བཀོད་པ་རྣམས་ཞེས་བྱའོ།

> **Why is it so? Because the Ones Thus Gone have stated that these paradises, these "paradises," these lands that are put there do not even exist. And this is why we call them "paradise."**

།རྒྱུ་མཚན་ནི། འཚང་རྒྱ་བའི་གནས་ཀྱི་ཞིང་གི་བཀོད་པ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་རྣམས་ནི་རྒྱུ་རྐྱེན་དུ་མ་ཚོགས་ནས་བྱུང་བ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུའི་བཀོད་པ་ཡིན་གྱི། དོན་དམ་པར་བཀོད་པ་དེ་དག་མེད་པར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འོན་ཀྱང་མ་བརྟག་མ་དཔྱད་པའི་བློ་ངོར་ན་ཡོད་པས་ཐ་སྙད་དུ་ཞིང་གི་བཀོད་པ་རྣམས་ཞེས་བྱའོ། །སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་མ་ཟད། སྣོད་བཅུད་ཀྱི་བཀོད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཆ་ཤས་དུ་མ་ཚོགས་པ་ལ་བཏགས་པ་སྟེ། ཁང་པ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རིགས་པས་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱི་བར་བཤིག་ན་ཅི་ཡང་མ་ཡིན་པའི་བར་འགྱུར་ཏེ་མཚོན་ཙམ་མོ།

Why is this the case**?** The reason is that **the Ones Thus Gone have stated that these** perfect **paradises,** these places where you achieve your enlightenment, are put there like an illusion; that is, they occur because a great many causes and conditions have come together. But **lands** which have been **put there** in an ultimate sense, say the Buddhas, **do not even exist.** Since though they do exist to that state of mind which performs no check or analysis, **we** can nominally **call them "paradise."**

This fact refers not only to the paradise of a Buddha, but also to each and every thing which has ever been put here: to both the world where beings live and the beings who live in the world. All of these are simply a label put on the collection of a number of parts: they are all the same as a house, for

example. And all of these are such that, should you break them down mentally all the way to their tiniest atoms, you would reach the point where they are nothing at all. (This is the briefest sketch of the meaning for you.)

༄༅། །རབ་འབྱོར། དེ་ལྟ་བས་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོས་འདི་ལྟར་མི་གནས་པར་སེམས་བསྐྱེད་པར་བྱའོ། །ཅི་ལའང་མི་གནས་པར་སེམས་བསྐྱེད་པར་བྱའོ། །གཟུགས་ལའང་མི་གནས་པར་སེམས་བསྐྱེད་པར་བྱའོ། །སྒྲ་དང་། དྲི་དང་། རོ་དང་། རེག་བྱ་དང་། ཆོས་ལའང་མི་གནས་པར་སེམས་བསྐྱེད་པར་བྱའོ།

> **Since this is so, o Subhuti, those bodhisattvas who are great beings develop their wish without residing in these thoughts. They develop their wish without residing in anything at all. They develop their wish without residing even in visible form. They develop their wish without residing even in sounds, or in smells, or in tastes, or in things to touch, or in any object at all.**

།དེ་ལྟ་བས་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞིང་གི་བཀོད་པ་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་ན་འདི་ལྟར་བདེན་ཞེན་གྱིས་མི་གནས་པར་སེམས་བསྐྱེད་པར་བྱའོ། །དོན་དམ་པར་ཅི་ལ་ཡང་མི་གནས་ཤིང་གཟུགས་སྒྲ་སོགས་ཀྱི་ཆོས་གང་ལ་བདེན་ཞེན་གྱིས་མི་གནས་པར་སེམས་བསྐྱེད་པར་བྱའོ།

Since this is so, says Lord Buddha, **bodhisattvas** who are working to bring about their paradise should **develop their wish** [for enlightenment] **without residing** in any such state where they hold a belief in some true existence. **They** should **develop their wish without residing in** any state where they believe in the ultimate existence of **anything at all. They** should **develop their wish without residing in** any state where they hold a belief in some true existence of **any object at all: visible form,** or any of the rest.

༄༅། །རབ་འབྱོར། འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན། སྐྱེས་བུ་ཞིག་ལུས་འདི་ལྟ་བུར་གྱུར་ཏེ། འདི་ལྟ་སྟེ། རིའི་རྒྱལ་པོ་རི་རབ་ཙམ་དུ་གྱུར་ན། རབ་འབྱོར། འདི་ཇི་སྙམ་དུ་

སེམས། ལུས་དེ་ཆེ་བ་ཡིན་ནམ། རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས། ལུས་དེ་ཆེ་བ་ལགས་སོ། །བདེ་བར་གཤེགས་པ། ལུས་དེ་ཆེ་ལགས་སོ། །དེ་ཅིའི་སླད་དུ་ཞེ་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་དེ་དངོས་པོ་མ་མཆིས་པར་གསུངས་པའི་སླད་དུ་སྟེ། དེས་ན། ལུས་ཞེས་བགྱིའོ། །དེ་དངོས་པོ་མ་མཆིས་པར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་ཏེ། དེས་ན། ལུས་ཆེ་ཞེས་བགྱིའོ།

> **O Subhuti, it is thus: Suppose, for example, that someone's body were to grow this large—suppose it were to grow as large as the king of all mountains, Mt. Sumeru. What do you think, o Subhuti? Would that person's body be large?**

And Subhuti replied,

> **O Conqueror, such a body would be large. O you who have Gone to Bliss, such a body would be large. And why so? Because Those Gone Thus have stated that it could never be a thing at all. And this is why we call it a "body." Because Those Gone Thus have stated that it could never be a thing at all, we call it a "large body."**

།ཕྱིའི་ཞིང་གི་བཀོད་པ་ལྟ་བུར་མ་ཟད། བཅུད་ཀྱི་གང་ཟག་གི་ལུས་ཀྱི་བཀོད་པ་ཡང་རྒྱན་ཚོགས་པ་ཙམ་ལ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་མེད་དོ་ཞེས་སྟོན་པ་ནི། །རབ་འབྱོར་དཔེར་ན་སྐྱེས་བུ་ཞིག་ལུས་རིའི་རྒྱལ་པོ་རི་རབ་ཙམ་དུ་གྱུར་ན་ལུས་དེ་ཆེ་བ་ཡིན་སྙམ་མམ་ཞེས་དྲིས་པ་ན། ལན་དུ་ལུས་དེ་ཆེ་བར་ཞུས་ཤིང་། ལུས་དེ་ཉིད་ཆ་དུ་མ་ཚོགས་པའི་ཕུང་པོ་ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་ཡོད་ཀྱི། ཆ་ལ་མ་བལྟོས་པའི་དངོས་པོ་སྟེ་ངོ་བོར་མེད་པར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་ཏེ། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་དུ་ལུས་དེ་ལ་ཆེའོ་ཞེས་བྱའོ། །དེས་ན་དོན་དམ་པར་ལུས་སུ་གྲུབ་པ་མ་མཆིས་པའི་ཀུན་རྫོབ་པའི་ལུས་དེ་ལ་ལུས་ཞེས་བྱའོ། །ལུས་ཆེ་བས་མཚོན་ནས་གཟུགས་ཆེ་ཆུང་ཐམས་ཅད་ཀྱང་དེ་དང་

འདྲ་བར་སྦྱར་རོ། །དེ་ལྟར་གསུངས་པ་ནི་སྣོད་བཅུད་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པར་བསྒོམ་པའི་ཚུལ་བཤད་པའོ།

Lord Buddha wishes to show that the above applies not only to outer things such as paradises, but also to the beings who inhabit this world: to objects such as the body of a person. He wishes to show that they too exist only because conditions have come together, and not in an ultimate way. Therefore he asks **Subhuti,**

> **Suppose some person's body were to grow** to the size of **the king of mountains, Mt. Sumeru. What do you think? Would that body be** something **large?**

And Subhuti respectfully **replies,**

> **Such a body would be large. Those** who have **Gone Thus** though **have stated that** this same body exists only as a term applied to the heaps, to some collection of a great many parts. **It could never be a thing at all** which existed in essence; that is, it could never be something which did not depend on its parts, say they. **And this is why we** can **call** such **a body "large,"** in the sense that words are used in the everyday world.

Here a large body is just a representative example; we are meant to apply this reasoning to all physical objects, large or small. The entire statement here in the sutra is aimed at showing us how to meditate upon the fact that each and every detail of the world and the beings who inhabit it are all empty of any natural existence.

****

༄༅། །ཡང་རབ་འབྱོར། ས་ཕྱོགས་གང་ན་མདོ་སྡེ་འདི་སྟོན་པའི་ས་ཕྱོགས་དེ། ལྷ་དང་། མི་དང་། ལྷ་མ་ཡིན་དུ་བཅས་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱིས་མཆོད་པར་འོས་པར་འགྱུར་རོ། །ས་ཕྱོགས་དེ་ཕྱག་བྱ་བར་འོས་པ་དང་། བསྐོར་བ་བྱ་བར་འོས་པར་ཡང་འགྱུར་རོ། །ས་ཕྱོགས་དེ་ནི། མཆོད་རྟེན་ལྟ་བུར་འགྱུར་རོ།

> **And I tell you further, o Subhuti: any place where this sutra is taught thereby becomes a place worthy of the offerings of the entire world, with its gods, and men, and demigods. It**

> **becomes a place which is worthy of their prostrations, and worthy of their circumambulations. That place becomes something like a stupa.**

།ཡང་ས་ཕྱོགས་གང་ན་མདོ་སྡེ་འདི་སྟོན་པའི་ས་ཕྱོགས་དེ་ལྷ་དང་མི་དང་ལྷ་མ་ཡིན་དང་བཅས་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་མཆོད་པ་དང་ཕྱག་བྱ་བ་དང་བསྐོར་བར་བྱ་བའི་འོས་སུ་འགྱུར་ཏེ། ས་ཕྱོགས་དེ་མཆོད་རྟེན་ལྟ་བུར་འགྱུར་རོ། །འདི་ནི་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས། བྱང་ཆུབ་དང་ནི་རྟེན་མཆོད་ཉིད། །ཞེས་པའི་རྩ་བའི་མདོ་ཡུམ་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་གསུམ་དང་འགྲེལ་པ་རྣམས་ལས་ནི་བྱང་སེམས་སྒོམ་ལམ་པ་གང་དུ་བཞུགས་པའི་གནས་དེ་གཞན་གྱིས་བཀུར་བའི་གནས་མཆོད་རྟེན་ལྟ་བུར་གསུངས་པ་དང་འདྲ་ལ། གཙོ་བོ་ནི་གཞུང་འདིའི་བརྗོད་བྱ་དོན་གྱི་ཤེར་ཕྱིན་ཁྱད་པར་ཅན་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པའི་གང་ཟག་བཞུགས་པའི་གནས་ལ་དགོངས་སོ། །གོང་དུ་འདི་ལྟ་བུ་ཞིག་སོང་ཡང་གཞི་སོ་སོའི་དབང་དུ་མཛད་པའོ།

Furthermore, any place where this sutra is taught thereby becomes a place worthy of the offerings, and the prostrations, and the circumambulations of all the living beings in **the entire world, with its gods, and men, and demigods.** This point recalls the line in the *Ornament of Realizations* where it talks about "enlightenment and none other than a stupa." This refers to a fact mentioned in the root sutra—in the Mother, in its more extensive, medium, and shorter versions, as well as in the commentaries. Here it says that any place where a bodhisattva on the path of habituation stays thereby becomes a place like a stupa, a place that should be revered by other people. The reference here in this case is mainly to any place where there resides a person who has managed to develop the whole point of this text—that is, an extraordinary form of actual perfection of wisdom—within the stream of his mind. Previously in the sutra a section similar to this one appears, but each instance applies to a different case.

༄༅། །རབ་འབྱོར། རིགས་ཀྱི་བུའམ་རིགས་ཀྱི་བུ་མོ་གང་དག་འདི་ལྟ་བུའི་མདོ་སྡེའི་ཚིག་འདི་དག་ལེན་པ་དང་། འཛིན་པ་དང་། ཀློག་པ་དང་། ཀུན་ཆུབ་པར་བྱེད་

པ་དེ་དག་ནི། མནར་བར་འགྱུར། ཤིན་ཏུ་མནར་བར་འགྱུར་རོ།

> **O Subhuti, any son or daughter of noble family who takes up a sutra like this, or who holds it, or reads it, or comprehends it fully, will suffer. They will suffer intensely.**

།སྔ་མ་ལས་གཞན་ཡང་རབ་འབྱོར་རིགས་ཀྱི་བུའམ་བུ་མོ་གང་མདོ་སྡེ་འདི་འཛིན་འཆང་སོགས་བྱེད་ཅིང་དོན་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་སེམས་ཅན་དེ་དག་ནི་ནད་སྣ་ཚོགས་དང་འཐབ་རྩོད་འཚང་འདྲུ་དང་བཅིང་རྡེག་སོགས་ཀྱིས་མནར་བ་དང་ཤིན་ཏུ་མནར་བའི་སྡུག་བསྔལ་མྱོང་བར་འགྱུར་བ་ཡོད་སྲིད་ཀྱང་། སྐྱོན་ཆེན་པོ་མ་ཡིན་ཏེ།

Here in a statement over and above the one before, Lord Buddha says,

> **O Subhuti,** consider **any son or daughter of noble family who takes up this sutra,** who holds it in their hands, and so on—any living being who does these things and then puts the meaning of the sutra into practice. It is entirely possible that such a person could experience some pain, that they could **suffer, and suffer intensely,** through various kinds of illness, or conflict with others, or being criticized, or chained, or beaten, or anything of the like. It could happen, but it would be no great problem, because. . .

༄༅ །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། རབ་འབྱོར། སེམས་ཅན་དེ་དག་གིས་ཚེ་རབས་སྔ་མའི་མི་དགེ་བའི་ལས་ངན་སོང་དུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་གང་དག་བྱས་པ་དག་ཚེ་འདི་ཉིད་ལ་མནར་བས། ཚེ་རབས་སྔ་མའི་མི་དགེ་བའི་ལས་དེ་དག་འབྱང་བར་འགྱུར་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཀྱང་འཐོབ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།

> **Why is it so? Because, o Subhuti, such beings are purifying non-virtuous karma from the entire string of their previous lives, karma that would have taken them to the three lower realms. As they purify this karma, it causes them to suffer here in this life. As such they will succeed in cleaning away the karma of these non-virtuous deeds of their previous lifetimes, and they will as well achieve the enlightenment of a Buddha.**

རྒྱུ་མཚན་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། སེམས་ཅན་དེ་དག་གིས་ནི་ཚེ་རབས་འདི་དང་སྔ་མའི་དུས་སུ་མི་དགེ་བའི་ལས་ཆེན་པོ་ངན་སོང་གསུམ་དུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བའི་ལས་གང་དག་བྱས་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འབྲས་བུ་ནི་ཚེ་འདི་ཉིད་ཀྱི་ཐོག་ལ་སྨིན་ཏེ་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་མནར་བ་དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཚེ་རབས་སྔ་མའི་མི་དགེ་བའི་ལས་དེ་དག་ཐམས་ཅད་འབྱང་བ་སྟེ་དག་པར་འགྱུར་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཀྱང་མྱུར་དུ་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ། །ཤེར་ཕྱིན་ལ་བརྟེན་པའི་གཉེན་པོ་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ནི་སྡིག་ལས་རྣམས་ཀྱི་རྩ་བ་བདག་འཛིན་བཅོམ་སྟེ་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཡང་ཐོབ་པར་འགྱུར་ཞེས་བཤད་ན། ངན་འགྲོར་སྐྱེ་བའི་ལས་རྣམས་འཇོམས་པ་ལྟ་ཅི་སྨོས་སོ། །ཚུལ་དེ་ལྟར་རྟོག་གེ་འབར་བ་སོགས་ནས་བཤད་ཅིང་། ཐར་པ་ཆེན་པོ་ལས་ཀྱང་། ངན་འགྲོར་སྐྱེ་བའི་སྡིག་ཡོད་ཀྱང་། །མགོ་བོ་ན་བ་ཙམ་གྱིས་འབྱང་། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དཔེར་ན་ས་བོན་བཏབ་ཀྱང་ཆུ་ལུད་དྲོད་གཤེར་སོགས་གཏན་མེད་ན་མྱུ་གུ་མི་སྐྱེ་བ་ལྟར་བདག་འཛིན་སྤོང་ནུས་ན་ནི། བསགས་པའི་ལས་ཅི་ཡོད་ཀྱང་གྲོགས་ཉོན་མོངས་མེད་པས་རྣམ་སྨིན་འབྱིན་མི་ནུས་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། སྲིད་པའི་སྲིད་ལས་རྣམ་བརྒྱལ་བའི། །ལས་གཞན་འཕེན་ནུས་མ་ཡིན་ཏེ། །ལྷན་ཅིག་བྱེད་པ་ཟད་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

For what reason **is it so? Because such beings are purifying** great **non-virtuous karma** that they have committed both in this life and in their lifetimes past—karma so serious that **it would** normally **have taken them to the three lower realms.** As such, the results of all these deeds are ripening here **in this** very **life.** Thus one is **suffering** pain, and by force of this suffering he or she is **"cleaning away"**—that is, purifying—all of this non-virtuous **karma.** As such, one will quickly **achieve the enlightenment of a Buddha.**

The force of an antidote action consisting of making great efforts in the perfection of wisdom is destroying the grasping to some self-existence, the very root of all non-virtuous deeds. This is why the text goes on to say that one will achieve freedom and the state of omniscience. And since the text does say this, then needless to say one could destroy the karma that is leading you to a birth in the lower realms. The way in which this works is explained in texts such as the *Blaze of Reasoning* and others. As the *Sutra of the Great Liberation* says as well,

> Even though one may have the bad karma
> To take his birth in the three lower realms,
> A simple headache will clean it away.

Suppose for example that a seed is planted, but is then deprived completely of water, or fertilizer, or warmth, or the rest. Then it would never sprout.

Here the case is the same. If you are able to eliminate grasping to some self-nature, then none of the karmas you have collected, regardless of how many there are, can ever ripen forth. This is because their companion, the mental afflictions, are absent. As the *Commentary on Valid Perception* states,

> No further karmas can ever project their results
> In one who has gone beyond the desire for existence;
> This is because the conditions have all been finished.

The Asian Classics Institute
Course VI: The Diamond-Cutter Sutra

Reading Nine: Emptiness and the Perfection of Wisdom; How They Prevent the Two Extremes

The root text is found in bold in the translation, and is marked with an ornament in the Tibetan. The commentary is by Choney Lama Drakpa Shedrup (1675-1748) of Sera Mey Tibetan Monastery.

༄༅ །བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་ཚེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་གྱིས་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་ཏོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས། ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་འདིའི་མིང་ཅི་ལགས། ཇི་ལྟར་གཟུང་བར་བགྱི། དེ་སྐད་ཅེས་གསོལ་པ་དང་། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྩལ་ཏོ། །རབ་འབྱོར། ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་འདི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། འདི་དེ་ལྟར་ཟུངས་ཤིག །

The junior monk Subhuti spoke the following words, with great respect, to the Conqueror:

> **O Conqueror, what is the name of this particular kind of Dharma? How are we to consider it?**

And the Conqueror bespoke the following to the junior monk Subhuti:

> **O Subhuti, this particular kind of Dharma is known as the "perfection of wisdom," and that is how you should consider it.**

།དེ་ནས་རབ་འབྱོར་གྱིས་གཞུང་འདིའི་མིང་ཅི་ལྟར་ལགས་ཞེས་ཞུས་པ་ན། ལན་དུ

བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་འདིའི་མིང་ལ་གཞུང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ་འདིའི་མིང་དེ་ལྟར་ཟུངས་ཤིག་ཅེས་པ་ནི། བརྗོད་བྱ་དོན་གྱི་ཤེར་ཕྱིན་བརྗོད་བྱར་བྱས་ནས་སྟོན་པས་རྗོད་བྱེད་གཞུང་ལ་བརྗོད་བྱའི་མིང་གིས་བཏགས་པའོ། །འདིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་གྱི་མིང་གིས་མཚོན་ཏེ་ཕར་ཕྱིན་གཞན་ཡང་བསྟན་ཏོ།།

Then **Subhuti** asks, **"What is the name of this** text?" In reply the **Conqueror** states, "Its name is **the 'perfection of wisdom,'" and "that is how you should consider it** to be named." The subject matter selected by the Teacher, the subject expressed by the text, is the perfection of wisdom in its actual form. The point here then is that the Teacher has named the text that expresses this subject by using the name of the subject it expresses. Here the name of the perfection of wisdom is meant to represent all the other perfections as well.

༄༅། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། རབ་འབྱོར། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་གང་གསུངས་པ་དེ་ཉིད་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་ན། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་བྱའོ།

> **Why is it so? Because, o Subhuti, that same perfection of wisdom spoken by the Ones Thus Gone is a perfection of wisdom that doesn't even exist. And this is why we call it the "perfection of wisdom."**

དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་གང་གསུངས་པ་དེ་ཉིད་དོན་དམ་པར་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པར་གྲུབ་པ་མེད་ཅིང་། དེས་ན་ཐ་སྙད་དུ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་འདོགས་སོ། །དོན་དམ་པར་མེད་ཅིང་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པར་བཤད་པ་འདི་འདྲ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཀྱང་མཐའ་གཉིས་སྤངས་པའི་བདེན་གཉིས་ཟུང་དུ་འཇུག་པའི་དབུ་མའི་ལམ་སྟོན་ཏེ། དེ་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་དང་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་གཉིས་དུས་གཅིག་ཏུ་གཞི་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་འདུ་བར་སྟོན་པའོ། །ཕར་ཕྱིན་ཞེས་པའི་

སྒྲ་དོན་ནི། འཁོར་བའི་རྒྱ་མཚོའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པར་བྱེད་པ་དང་ཕྱིན་ཟིན་པའི་དོན་ཏེ། སྔ་མ་ལྟར་ན་སློབ་ལམ་ན་ཡོད་ཅིང་། ཕྱི་མ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ན་ཡོད་དེ་རྣམ་མཁྱེན་དང་དོན་གཅིག་གོ །ཤེར་ཕྱིན་གྱི་སྒྲས་བརྗོད་པ་ཙམ་ལ་ནི། རང་བཞིན་དང་གཞུང་དང་ལམ་དང་འབྲས་བུའི་ཤེར་ཕྱིན་ལྟ་བུ་མང་སྟེ་ཁྱད་པར་ཤེས་དགོས་ཀྱང་མ་བརྗོད་དོ། །མདོར་ན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་ཤེར་ཕྱིན་དུ་གསུངས་པའི་ཤེར་ཕྱིན་འདི་ནི་སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་སོགས་ཕར་ཕྱིན་དང་པོ་ལྔ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་འཁྲིད་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་ཁྱད་པར་ཅན་ཡིན་ཏེ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ།

That same perfection of wisdom spoken by the Ones Thus Gone to be **the "perfection of wisdom" is a perfection of wisdom that doesn't even exist** as a perfection of wisdom in an ultimate sense. **And this is why we** can, in a nominal sense, label **it the "perfection of wisdom."** All these kinds of explanations, where they state that things do not exist ultimately but do exist nominally, illustrate the path of the middle way, wherein the two truths are accepted as an inseparable unity, which functions to prevent completely the two extremes. They illustrate, in short, how the quality of being empty of any natural existence, and the quality of existing nominally, coexist with each other as simultaneous attributes of any single object.

Here is a bit on the literal meaning of the expression "perfection," or "gone to the other side." This term connotes either that thing which takes you to the other side of the ocean of cyclic life, or else the state of having already reached that other side. Taken the former way, the expression refers the perfection of wisdom as it exists on the paths of those who are still learning [that is, non-Buddhas]. Taken the latter way, it refers to the perfection of wisdom which exists at the level of a Buddha, and is equivalent to the knowledge of all objects.

If we go beyond its strictest sense, there are many different usages of the term "perfection of wisdom": it can refer to the "natural," or the "textual," or the "path," or the "resulting" perfection of wisdom. It's important to be able to distinguish between all these, but it would be beyond the scope of this commentary for me to discuss them here. To put it briefly, what was **spoken** of as the **"perfection of wisdom"** refers to that knowledge which is imbued

with the wish to attain enlightenment, and which perceives emptiness. **It is this same perfection of wisdom** which acts as an extraordinary kind of method for taking the first five perfections—those of giving and the rest—and leading them up to the point of enlightenment. I will speak further of this later.

༄༅། །རབ་འབྱོར། འདི་ཇི་སྙམ་དུ་སེམས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གང་གསུངས་པའི་ཆོས་དེ་གང་ཡང་ཡོད་དམ། རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གང་གསུངས་པའི་ཆོས་དེ་དག་གང་ཡང་མ་མཆིས་སོ།

> **O Subhuti, what do you think? Is there any dharma at all which the Ones Thus Gone ever speak?**

And Subhuti respectfully replied,

> **O Conqueror, none of the dharmas ever spoken by the Ones Thus Gone even exist.**

།འདིར་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་གང་གསུངས་པ་དེ་ཞེས་ཤེར་ཕྱིན་གསུངས་པར་བཤད་པ་ནི། འོ་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་དོན་དམ་པར་གསུངས་པའི་ཆོས་གཞན་ཡོད་དམ་སྙམ་པ་ན། དེ་མེད་ཅེས་སྟོན་པ་ནི་ཆོས་དེ་གང་ཡང་ཡོད་སྙམ་མམ་ཞེས་དྲིས་པའི་ཚེ། ལན་དུ་རབ་འབྱོར་གྱིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གང་གསུངས་པའི་ཆོས་དེ་གང་ཡང་དོན་དམ་པར་མ་མཆིས་སོ་ཞེས་ལན་ཕུལ་ཏེ། སྔར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཆོས་བསྟན་པ་མ་མཆིས་པར་གསུངས་པའི་དོན་བཤད་པ་དང་འདྲའོ།

In the part before this one, Lord Buddha mentioned "the perfection of wisdom spoken by the Ones Thus Gone," and explained how it could be the perfection of wisdom. Someone might think to themselves, "Are there though any other dharmas which were spoken by the Ones Thus Gone, and which *do* exist in an ultimate sense?"

In order to answer this question with an emphatic "No!" the Buddha poses a question to **Subhuti: "Is there any** such **dharma at all?"**

In reply, Subhuti offers up the following answer: **"None of the dharmas ever spoken by the Ones Thus Gone even exist,** at least in an ultimate sense." The point here is very similar to the one before, where it said that the teaching of the dharma by the Ones Thus Gone did not even exist.

****

The following selection is from the 18th Chapter of the *Commentary on the Three Principal Paths,* written by Pabongka Rinpoche (1878-1941).

ལྔ་པ་ཐལ་འགྱུར་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཁྱད་ཆོས་ནི། གཞན་ཡང་སྣང་བས་ཡོད་མཐའ་སེལ་བ་དང་། །སྟོང་པས་མེད་མཐའ་སེལ་ཞིང་སྟོང་པ་ཉིད། །རྒྱུ་དང་འབྲས་བུར་འཆར་བའི་ཚུལ་ཤེས་ན། །མཐར་འཛིན་ལྟ་བས་འཕྲོག་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པས་བསྟན་ཏེ།

XVIII. A Unique Teaching of the "Implication" School

The fifth and final section in our explanation of correct view concerns a unique teaching followed by the "Implication" group of the Middle Way school. This instruction is contained in the following verse of the root text.

(13)

In addition, the appearance prevents the existence extreme;
Emptiness that of non-existence, and if
You see how emptiness shows in cause and effect
You'll never be stolen off by extreme views.

ཐལ་འགྱུར་བ་མིན་པ་ཆོས་སྣང་བས་མེད་མཐའ་དང་། སྟོང་པས་ཡོད་མཐའ་སེལ་བར་བཞེད་ཀྱང་།

Now all the schools except for the members of the "Implication" group hold that an understanding of the appearance of things prevents you from falling into what we call the "extreme of thinking things do not exist," while an understanding of emptiness prevents you from falling into what is known as the "extreme of thinking things do exist."

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ལ་ཆོས་གང་དང་གང་ཡིན་ཀྱང་སྣང་བ་ཙམ་ལས་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པས་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པའི་ཡོད་མཐའ་དང་། སྣང་བ་ཙམ་དེ་རང་གི་ངོས་ནས་མ་གྲུབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྟོང་པས་ཐ་སྙད་དུ་མེད་པའི་མེད་མཐའ་སེལ་བ་ཡིན།

The position of the Implication group though is that no particular object you can choose has any true existence, aside from merely appearing this way; and understanding this prevents you from going to the extreme of thinking things exist—that is, exist in an ultimate way. And because this mere appearance itself cannot exist on its own, an understanding of emptiness prevents your falling into the extreme of thinking things do not exist—that is, do not exist in a conventional way.

རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་ཕྱིན་ཆད་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པའམ་རང་རྐྱ་མ་ཐུབ་པ་ལས་གཞན་དུ་འགྲོ་ས་མེད་དེ། གདགས་གཞིའི་ཚོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་དགོས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། མི་རྒན་འཁོག་གིས་རང་ཁེར་ལངས་མ་ཐུབ་པར་གཞན་ལ་བརྟེན་ནས་ལྡང་དགོས་པ་ནི་རང་གིས་རྐྱ་མ་ཐུབ་པ་ཡིན་པ་ལྟར་རྐྱེན་གཞན་ཞིག་ལ་བརྟེན་དགོས་ཚད་རང་བཞིན་གྱིས་རྐྱ་མ་ཐུབ་པ་ཡིན།

Once something is interdependent there is no possibility for it to be anything else but something which does not exist naturally—something which cannot stand on its own. This is because it must then occur in dependence on the collection of parts which serve as the basis that receives our label. Look at the example of some feeble old man, unable to rise from his chair by himself, who must seek some other support to get up—he cannot stand on his own. Here it's a similar case: no object can stand on its own, no object can exist just naturally, so long as it must depend on any other factor.

སྤྱིར་བདག་མེད་པའི་དོན་གཏན་ལ་འབེབ་པའི་རིགས་པ་མང་དུ་ཡོད་ཀྱང་། རིགས་པའི་རྒྱལ་པོ་ལྟ་བུ་ནི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རིགས་པ་འདི་ཡིན། དེ་ཡང་། སྨྲ་གྲུ་ཆོས་ཅན། བདེན་པར་མ་གྲུབ་སྟེ། རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅེས་རྟགས་བཀོད་ན། འདི་ལ་ཕྱི་རོལ་པས་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྤྱི་གཙོ་བོའི་རྣམ་འགྱུར་དུ་འདོད་དེ་རྟགས་མ་གྲུབ་ཀྱི་

ལན་བྱེད།

Generally speaking, there are a great number of logical proofs that can be used when you want to establish the meaning of no self-nature. There is one though which is like the king of them all, and this is it: the "proof through interdependence." Let's say we put forth this argument to someone, and we say:

> Consider a sprout.
> It cannot exist truly,
> For it is interdependent.

Members of certain non-Buddhist schools will answer "I disagree with your reason," which is to say, "Sprouts are not interdependent." This they must say because they believe that every object in the universe is a manifestation of some primeval One.

བོད་སྔ་རབས་པ་ཕལ་ཆེ་བས་གཏན་མེད་དུ་འདོད་པས་ཆད་མཐར་ལྷུང་། སེམས་ཙམ་པ་མན་གྱི་རང་སྡེ་དངོས་སྨྲ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་ན་རྟེན་འབྲེལ་འཇོག་མ་ཤེས་པས་རྟག་མཐར་ལྷུང་། རང་རྒྱུད་པས་རྟེན་འབྱུང་ཁས་ལེན་ཀྱང་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་ན་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པའི་ཁྱབ་པ་མི་བཞེད་པས་དེ་ཡང་རྟག་མཐར་སོང་།

The majority of the earlier Tibetan Buddhists fell into the extreme that we call "thinking things have stopped," for they would say that if something did not exist truly it could not exist at all. The schools from the Mind-Only on down, the group of schools known collectively as the "Functionalists," all fall into the extreme of "thinking things are permanent," for they cannot explain interdependence if they accept that nothing exists naturally. Members of the "Independent" group within the Middle Way school accept the idea of interdependence, but do not agree that if something is interdependent it cannot "exist by definition." This too is tantamount to the extreme of thinking things are permanent.

མཁས་པ་དབུ་མ་པས་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ཀྱང་གཏན་ནས་མེད་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་ཡོད་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་དབྱེ་བ་བཞིར་ཕྱེ། དངོས་

སྨྲ་བ་སོགས་ཀྱི་འཁྲུལ་གཞི་ཡོད་མེད་བཞི་པོ་འདི་མ་ཕྱེད་པའི་སྐྱོན་ཡིན།

The real sages of the Middle Way school make a fourfold distinction: they say that nothing exists naturally, but not that nothing exists at all; everything exists merely by convention, but everything exists without existing naturally. The point of error for the Functionalists and those other schools is their failure to distinguish between these four: two kinds of "nothing exists" and two kinds of "everything exists."

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ལ་བདེན་པར་མེད་དེ། རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་འདིས་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་ཀ་སེལ་ཞིང་། དེ་ཡང་དང་པོས་རྟག་མཐའ་དང་། གཉིས་པས་ཆད་མཐའ་སེལ་བ་ཡིན།

According to the Implication system, both extremes--thinking things are permanent and thinking things have stopped--can be prevented with a single logical statement: "It cannot exist truly, because it is interdependent." The first part of the statement keeps us from the extreme of thinking things are permanent; the second, from the extreme of thinking things have stopped.

ཅོ་ནེ་བླ་མ་རིན་པོ་ཆེས་འདི་གཉིས་རེ་རེས་ཀྱང་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་ཀ་སེལ་བར་གསུངས་ཀྱིན་ཡོད། དེ་སེལ་ལུགས་ཀྱང་བདེན་པར་མེད་དེ་ཞེས་པའི་ཚིག་ཟིན་གྱིས་རྟག་མཐའ་དང་། བདེན་པར་མེད་པའི་ཤུགས་ལ་སྤྱིར་མེད་པ་མ་ཡིན་པར་བསྟན་པས་ཆད་མཐའ་སེལ། རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའང་འདིས་མཚོན་ནུས་པར་གསུངས།

My own precious teacher, Choney Lama, was always saying that both parts of the statement *each* prevent *both* of the extremes--permanence and stopping. He would explain this as follows: the literal sense of the statement's first part, "It cannot exist truly," serves to prevent the extreme of thinking things are permanent. The implication of saying that something cannot exist "truly" though is to say that, more generally, it is not non-existent; this then disallows the extreme of thinking that things have stopped. And this description, he would say, was enough for us to figure out for ourselves the process for the second part of the statement: "...because it is interdependent."

དེས་ན་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བས་ཀྱང་། དེ་ཕྱིར་རྟེན་འབྱུང་རིགས་པ་འདི་ཡིས་ནི། །ལྟ་ངན་དྲ་བ་མཐའ་དག་གཅོད་པར་བྱེད། །ཅེས་གསུངས་པ་རེད།

With this understanding we can see why the glorious Chandrakirti stated:

> Therefore this proof employing interdependence
> Cuts the net of every mistaken view.

དེ་ལྟར་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་མེད་པ་དང་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པའི་རྟགས་ཀྱིས་མཐའ་གཉིས་ཀ་སེལ་བས་ན། རྩ་ཤེ་ལས། གང་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་རུང་བ། །དེ་ལ་ཐམས་ཅད་རུང་བར་འགྱུར། །ཅེས་དང་།

So we've shown that no object in the universe exists truly; we've given "because it's interdependent" as our reason for saying so; and we've demonstrated that these two facts can prevent one from falling into either extreme. This too is why we see statements like the following, from *Root Wisdom:*

> Everything is right for any thing
> For which the state of emptiness is right.

Or the well-known sutra lines:

> Form is emptiness,
> Emptiness form.

མདོ་ལས་ཀྱང་། གཟུགས་སྟོང་པའོ། །སྟོང་པ་ཉིད་གཟུགས་སོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས། འདི་ཡང་རྟེན་འབྱུང་སྟོང་པ་དང་། སྟོང་པ་རྟེན་འབྱུང་གི་དོན་དུ་གསུངས་པ་ཡིན། དེ་བཞིན་དུ་ང་སྟོང་པའོ། །སྟོང་པ་ཉིད་ངའོ། །ཞེས་སྦྱར་ན་གོ་བདེ་བར་འདུག

These last lines by the way are stated to show that interdependence is itself empty, and emptiness itself interdependent. It helps your understanding of this point if you take the same pattern and read it as

I am emptiness,
Emptiness me.

།མདོར་བསྡུ་ན། རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་ལ་རྒྱུ་འབྲས་ཐམས་ཅད་འཐད། མཐའ་གཉིས་ལ་མ་ལྷུང་བ་ཞིག་བྱུང་ན་ལྟ་བའི་གོལ་ས་གཞན་མི་འབྱུང་གསུངས།

In short, concluded our Lama, the laws of cause and effect are all totally proper for any entity which is empty of any natural existence. If you can just keep yourself from falling into the two extremes, you will make no great other blunders in your effort to develop correct view.

The Asian Classics Institute
Course VI: The Diamond-Cutter Sutra

Reading Ten: How Empty Things Still Work

The root text is found in bold in the translation, and is marked with an ornament in the Tibetan. The commentary is by Choney Lama Drakpa Shedrup (1675-1748) of Sera Mey Tibetan Monastery.

༄༅ །དེ་དེ་བཞིན་ཏེ། མདོ་འདི་བཤད་པ་འདི་ལ་གང་དག་མི་སྐྲག་མི་དངང་ཞིང་དངང་བར་མི་འགྱུར་བའི་སེམས་ཅན་དེ་དག་ནི། ངོ་མཚར་རབ་དང་ལྡན་པར་འགྱུར་རོ།

> **It is thus. Any living beings who receive an explanation of this sutra and who are not made afraid, and are not frightened, and who do not become frightened, are truly wondrous.**

རྒྱུ་མཚན་ནི། མ་འོངས་པ་ན་སེམས་ཅན་གང་དག་མདོ་སྡེ་འདི་བཤད་པའི་ཚིག་དོན་ཐོས་པ་ན། དེ་ལྟར་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་མེད་ན་ལས་འབྲས་སོགས་བྱ་བྱེད་མི་འཐད་ཅིང་མེད་པར་འགྱུར་རོ་སྙམ་དུ་ཡིད་མི་སྐྲག་ཅིང་མི་དངང་ལ། ཤིན་ཏུ་དངང་བར་མི་འགྱུར་ཞིང་ཡིད་ཆེས་ཏེ་མོས་པ་དེ་དག་ནི་ངོ་མཚར་རབ་དང་ལྡན་པར་འགྱུར་རོ། །བདེན་པར་གྲུབ་ན་བསྒྱུར་དུ་མི་རུང་བས་ལས་འབྲས་ལ་སོགས་པའི་བྱ་བྱེད་ཐམས་ཅད་བཞག་ཏུ་མི་རུང་ཞིང་མི་འཐད་ལ། བདེན་པར་མེད་པའམ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་ལ་བྱ་བྱེད་ཐམས་ཅད་དང་མྱང་འདས་སོགས་འཐད་པའི་ཚུལ་ནི། རྗེས་རྟེན་

འབྲེལ་བསྟོད་པ་ལས། རང་བཞིན་ལྡོག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། །ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་འགའ་ཡོད་ན། །མྱ་ངན་འདས་པ་མི་རུང་ཞིང་། །སྤྲོས་ཀུན་ལྡོག་པ་མེད་པར་གསུངས། །ཞེས་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་ནི་སྟོང་པ་དང་། །བྱ་བྱེད་འཐད་པས་མི་འགལ་ཞིང་། །དེ་ལས་ལྡོག་པར་མཐོང་བ་ན། །སྟོང་ལ་བྱ་བ་མི་རུང་ཞིང་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

Here is the reason. In future days, **certain living beings will receive,** they will listen to, **an explanation of** the meaning of the words of **this sutra.** And yet **they will not be made afraid, and they will not be frightened, and they will not become** extremely **frightened,** by any such thought as: "If this is so, and if nothing at all exists in a true way, then all the ways in which things like karma and its consequences work cannot be right, and so really nothing at all can work."

Rather they will find a greater belief, an even greater faith, in all these objects. And beings like this will be **truly wondrous.**

If things did exist in a true way, then it would be improper to say that they ever changed. And then it would be improper, it would never be right, to describe all the workings of things like karma and its consequences.

The way in which all things work, and nirvana itself, and everything else are all quite proper. And none of these objects has any true existence, none of them has any nature of their own. How all this can be is described by Lord Tsongkapa in his *Praise from Interdependence:*

> Reaching the state of nirvana could never occur,
> And elaborations too could never be stopped,
> If objects had any nature of their own, because
> A nature could not be stopped, You stated.

He also says,

> Since things are empty of any nature
> And the way things work is right,
> There is no contradiction between them.
>
> Those who see things the opposite
> Think nothing can work with emptiness...

༄༅། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། རབ་འབྱོར། ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དམ་པ་འདི་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་ཏེ། ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དམ་པ་གང་དག་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་པ་དེ། སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་དཔག་ཏུ་མེད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་ན། ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དམ་པ་ཞེས་བྱའོ།

> **Why is it so? Because, o Subhuti, the One Thus Gone now speaks to you the holy perfection of wisdom; and the holy perfection which the One Thus Gone now speaks to you is the same perfection of wisdom which Conquering Buddhas beyond any number to count have spoken as well. And this is why we can call it the "holy perfection of wisdom."**

།ངོ་མཚར་ཆེ་བའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། ཆོས་ཀུན་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་སྟོན་པའི་གཞུང་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དམ་པ་མཆོག་འདི་ནི་ད་ལྟ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ངས་གསུངས་ཏེ། སྔོན་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་དཔག་ཏུ་མེད་པ་རྣམས་ཀྱིས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ནི་གོང་དུ་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་བཤད་པ་ལ་ཡིད་ཆེས་པའི་གནས་སུ་འཛིན་པའི་ཆེད་དུ་གསུངས་པའོ། །རྒྱུ་མཚན་དེས་ན་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དམ་པ་ཞེས་བྱའོ།

Here is the reason **why** it will be so wondrous. **The holy,** or highest, **perfection of wisdom**—a work which teaches how no object exists through any nature of its own—**is now being spoken to you** by myself, **by the One Thus Gone.** And **this is the same perfection of wisdom which has been spoken** in the past **by Conquering Buddhas** who are **beyond any number to count.**

Lord Buddha makes this statement because he wants his listeners to consider what he has just said above as something authoritative. What he has just said, remember, is that nothing involved with cause and effect has any nature of its own. **And this** reason **is why we can call it the "holy perfection of wisdom."**

The Asian Classics Institute
Course VI: The Diamond-Cutter Sutra

Reading Eleven: The Verse of Impermanence and Emptiness

The following selections are taken from Sunlight on the Path to Freedom, *written by Choney Lama Drakpa Shedrup (1675-1748) of Sera Mey Tibetan Monastery. The original root text of the sutra by Lord Buddha is marked with an ornament in the Tibetan and bold in the English.*

།སྐར་མ་རབ་རིབ་མར་མེ་དང་།
།སྒྱུ་མ་ཟིལ་བ་ཆུ་བུར་དང་།
།རྨི་ལམ་གློག་དང་སྤྲིན་ལྟ་བུ།
།འདུས་བྱས་དེ་ལྟར་བལྟ་བར་བྱ།

See anything
Brought about by causes
As like a star,
An obstruction of the eye,
A lamp, an illusion,
The dew, or a bubble;
A dream, or lightning,
Or else a cloud.

།དེ་ནས་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་མེད་ཅིང་མི་རྟག་པར་བསྟན་ནས་མཇུག་བསྡུ་བ་ནི། སྐར་མ་རབ་རིབ་མར་མེ་དང་། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཕུང་པོ་ལྔ་སོགས་ལ་མཚོན་ན། དཔེ་ཇི་ལྟར་ན།

Next comes a concluding summary, which shows how all **things brought about by causes** are empty of any nature of their own, and are also impermanent. All this is contained in the verse about the "star, an obstruction of the eye, a lamp," and the rest.

We could take for example the five heaps—physical form and the rest—or any such objects. All these can be described in the following metaphors.

སྐར་མ་རྣམས་ནི་མཚན་མོར་སྣང་ཞིང་། ཉིན་མོར་མི་སྣང་བ་དེ་བཞིན་དུ་ཕུང་སོགས་ཀྱི་འདུས་བྱས་རྣམས་ནི་མ་རིག་པའི་མུན་པ་ཡོད་ན་དོན་དམ་པར་སྟོང་གི །བདེན་མེད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཉི་མ་ཤར་བ་ན་དོན་དམ་པར་མི་སྣང་བས་སྐར་མ་བཞིན་དུ་བལྟའོ།

Stars appear at night, and then by day they no longer appear. The parts to a person and other things brought about by causes are just the same. If a person's mind is full of the darkness of ignorance, then they appear to exist in an ultimate sense. [Correcting an error in Tibetan text, *stong* for *snang*.] Suppose though that the sun rises—the sun of the wisdom which perceives that nothing exists truly. Then these objects no longer appear in an ultimate sense. As such we should see these things **as** being **like a star.**

།རྡུལ་སོགས་རབ་རིབ་ཀྱིས་མིག་བསྒྲིབས་པའི་ཚེ་དོན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་མི་སྣང་བར་གཞན་དུ་མཐོང་བ་ལྟར་མ་རིག་པའི་རབ་རིབ་ཀྱིས་བློ་མིག་བསྒྲིབས་པའི་ངོར་འདུས་བྱས་རྣམས་ཀྱང་དོན་གཞན་དུ་སྣང་ངོ་།

Suppose your **eyes** are blocked by some **obstruction** in them—by particles of dust or something of the like. The thing that you're trying to look at then doesn't look the way it really is; rather, you see it some other way. It's just the same with the eye of the mind when it's blocked by the obstruction of ignorance. Things brought about by causes then appear to this mind as something other than what they are.

།མར་མེ་ནི་སྡོ་འབུ་ལ་བརྟེན་ནས་མྱུར་དུ་སྐྱེ་ཞིང་འཇིག་པ་དེ་བཞིན་དུ་འདུས་བྱས་རྣམས་ནི་རང་རང་གི་རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་བརྟེན་ནས་མྱུར་དུ་སྐྱེ་འཇིག་བྱེད་དོ།

The flame of a butter **lamp,** supported by a thin plant wick, flares and then quickly dies out. Caused things, each supported their various causes and conditions, also go through a continuous process of rising and quickly dying out.

།སྒྱུ་མ་ནི་དོན་གཞན་དུ་སྣང་བ་ལྟར་འདུས་བྱས་རྣམས་ནི་བློ་འཁྲུལ་བའི་ངོར་བདེན་པར་སྣང་ངོ་།

An illusion is something that looks different than what is actually there. Things brought about by causes also appear to exist truly, to a mistaken state of mind.

།ཟིལ་མ་ནི་མྱུར་དུ་འཇིག་པ་ལྟར་འདུས་བྱས་རྣམས་ནི་རང་གི་དུས་གཉིས་པར་མི་སྡོད་པར་མྱུར་དུ་འཇིག་གོ །

Dew vanishes quickly; things with causes are the same—they die away speedily, without lasting even into the second instant of their existence.

།ཆུ་བུར་ནི་ཆུ་འཁྲུགས་པ་སོགས་ལས་གློ་བུར་དུ་འབྱུང་ཞིང་འཇིག་པ་ལྟར་འདུས་བྱས་རྣམས་ནི་རྐྱེན་ཚོགས་ན་གློ་བུར་དུ་འབྱུང་ཞིང་འཇིག་གོ །

Bubbles pop up at random, because some water is stirred up or something of the like, and then they burst and disappear just as suddenly. Caused things work the same way: when the various conditions all come together, they pop up suddenly, and then they die out just as suddenly.

།རྨི་ལམ་ནི་གཉིད་ཀྱིས་བསླད་པའི་ཚེ་འཁྲུལ་སྣང་ཡིན་པ་ལྟར་འདུས་བྱས་རྣམས་ནི་མ་རིག་པས་བསླད་པའི་ངོར་བདེན་སྣང་དུ་འཆར་རོ།

Dreams are an example of a misperception, which is due to the affects of sleep on the mind. Things brought about by causes as well are misapprehended, they seem to exist truly, to the mind which is affected by ignorance.

།གློག་ནི་མྱུར་དུ་འབྱུང་ཞིང་འཇིག་པ་ལྟར་འདུས་བྱས་རྣམས་ནི་རྐྱེན་ཚོགས་ན་མྱུར་དུ་འབྱུང་ཞིང་འཇིག་གོ །

Lightning flashes and dies out quickly. Caused things too rise and die out quickly, depending on the conditions that assemble to bring them about.

།སྤྲིན་ནི་ཀླུ་སོགས་ཀྱི་བསམ་པའི་དབང་གིས་མཁའ་ལ་སྐྱེ་ཞིང་འཇིག་པ་ལྟར་འདུས་བྱས་རྣམས་ནི། ཐུན་མོང་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལས་དབང་གིས་སྐྱེ་འཇིག་བྱེད་པར་འགྱུར་ཞེས་པའི་དཔེ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་བཤད་དོ།

Clouds are something that gather and fade in the sky, depending on the wishes of the serpent-beings and such. Things brought about by causes are the same; depending on the influence of karma which is either communal or not, they rise or die out.

Each of the metaphors above is also meant to represent how no object brought about by causes has any true existence.

།དེ་དག་ནི་འདུས་བྱས་རྣམས་ལ་ཐུན་མོང་དུ་སྦྱར་ནས་བཤད་པ་སྟེ། མདོ་ལས་ནི། གཟུགས་ནི་དབུ་བ་བརྡོས་པ་འདྲ། །ཚོར་བ་ཆུ་ཡི་ཆུ་བུར་བཞིན། །འདུ་ཤེས་སྨིག་རྒྱུ་ལྟ་བུ་སྟེ། །འདུ་བྱེད་རྣམས་ནི་ཆུ་ཤིང་བཞིན། །རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྒྱུ་མ་ལྟར། །ཉི་མའི་གཉེན་གྱིས་བཀའ་སྩལ་ཏོ། །ཞེས་བཤད་ཙམ་མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་གསུང་ངོ་། །སློབ་དཔོན་ཀཱ་མ་ལ་ཤཱི་ལས་ནི་ཕྱི་མ་གསུམ་དུས་གསུམ་དང་སྦྱར་ནས་སྔ་མ་ལས་མི་འདྲ་བར་བཤད་ཀྱང་མི་འགལ་ལོ།

The explanation given here applies to things brought about by causes as an entire group. A more restricted application is quoted from sutra by Master Nagarjuna:

> The physical form is like a bubble that forms,
> And the feelings resemble the froth of a wave;
> Discrimination is just a mirage,
> And the other factors like empty cane;
> Awareness is similar to an illusion—
> Thus did the Cousin of the Sun speak.

Master Kamalashila relates the final three metaphors to the three times; this is a little different from the explanation here, but the two are in no way contradictory.

།མདོར་ན་འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་གོང་དུ་བཤད་པའི་དཔེ་དགུ་པོ་དེ་ལྟར་མི་རྟག་པ་དང་རང་བཞིན་མེད་པར་བལྟའོ་ཞེས་སོ། འདིས་ཀྱང་གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་པ་གཉིས་ཀ་བསྟན་པར་གཟུང་ངོ་།

To put it briefly, Lord Buddha is telling us that we should "See that each and every thing brought about by causes is impermanent, and is empty of any nature of its own, all just like the nine examples given above." We should also consider these lines as indicating both the lack of self to the person, and the lack of self to phenomena.